

REDACTIUNEA.
 Administrațiunea și Tipografia
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscrisurile nu se returnează.
 INSERATE se primesc la AD-
 MINISTRAȚIUNEA în Brașov și
 următoarele Birouri de știri:
 În Viena: M. Debes Nachf.
 Max. Augenthaler & Emarich Lesner
 Heinrich Schölk. Rudolf Grosse.
 A. Oppelke Nachf. Anton Goppik.
 În Budapesta: A. V. Goldberger,
 Ekstein Bernat. În Ham-
 burg: Marohl & Liebmann.
 PREȚUL INSERȚIUNILOR: o so-
 zia garmond pe o coloană 6 or.
 și 30 or. timbru pentru o pu-
 blicație. — Publicări mai dese
 după tarifă și învoială.
 RECLAME pe pagina a 3.a o
 sozia 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

(Număr de Duminică 24)

„GAZETA” iese în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.
 Se prenumeră la toate ofi-
 cialele poștale din țară și din
 afară și la d-rii colectorii.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare
 Târgul Inului Nr. 30, etajul
 I.: Pe un an 10 fl., pe șase
 luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
 luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
 v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
 namentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 130.—Anul LXIII.

Brașov, Duminică 11 (24) Iunie.

1900.

Politica contrariilor noștri.

Nu va fi nici unul dintre ceti-
 torii noștri, care să nu dorască a ști,
 cum stau lucrurile astăzi cu națio-
 nalitățile dela noi, care luptă cu atâta
 greu împotriva nesățiosului și barba-
 rului șovinism maghiar.

Ei, cum se stea? Ungurii merg
 înainte de-a ruptul capului pe calea
 prăpăstioasă a politicii lor. N'ajută
 nimic, că li-se spune mereu, că această
 politică este încă mai primejdiosă
 pentru ei, decât pentru aceia, con-
 tra cărora e îndreptată. Șovinismul
 maghiar se află într-o stare de beția,
 nu-și mai dă seamă de nimic și crede
 că s'o potă duce tot așa până în
 capăt.

El își are acuma și un apostol,
 care vré să se deosebească cu totul
 de ceilalți, pe fostul ministru-preșe-
 dinte Banffy. Acesta și-a înființat
 anume un diar, care n'are altă che-
 mare, decât a' l tămăia și a striga
 dilnic în lume, că arhanghelul tutu-
 ror șovinistilor este Banffy și numai
 Banffy și, că altul decât el nu-i va
 pute duce în țera făgăduinței.

Până mai eră Banffy mergea
 una cu tiszaiștii, el a fost ucenicul
 bătrânului Coloman Tisza, care l'a
 făcut pașă la Deși și Bistrița și
 astfel i-a dat puțința să găsească no-
 rocul neașteptat de a ajunge șeful
 guvernului, fără alt merit, decât-că
 în Ardeal față cu Românii și Sașii
 a știut să se arate chiar mai mare
 șovinist decât Tisza.

Astăzi tiszaiștii află de bine
 a-se apropia de Szell, pe care Banffy
 îl privește ca cel mai mare dușman
 al său. Conte Stefan Tisza ținu
 o vorbire la Oradea, în care laudă
 „meritele” din trecut ale lui Banffy,
 dăr dișe, că va merge cu Szell.

Mai ales în cesiunea naționali-
 tăților fiul lui Coloman Tisza pare
 a fi foarte mulțumit cu politica cabi-
 netului Szell. Cum au mers guver-
 nele de mai înainte, merge și acesta,
 dișe el. Așa-dér nu e nici o deose-
 bire între politica din trecut și de
 astăzi. Toți șovinistii au vrut și vréu

statul national unitar maghiar, ér
 întru cât răspunde intereselor ma-
 ghiare, vor procede în mod prietinos
 față cu naționalitățile.

Și ce însemneză cu alte cuvinte
 această politică? De-oparte cei cu sen-
 timentele naționale, fiă tineri, fiă bă-
 trâni, vor fi prigoniți și mai departe
 de șovinismul maghiar, făr' de milă,
 ér ceilalți cu mulțimea neînțeleg-
 tóre vor fi invitați mai cu binele,
 mai cu de-a sila să se tocmescă ca
 ȕilerii la Szell și la partida lui, să
 le ajute a-și ridica acea grozavă clă-
 dire națională maghiară, de care
 viséză.

Nu-i vorba, planul acesta al șo-
 viniștilor nu e tocmai prost, însă
 cei, cari vor căde în cursa lui,
 vor fi cei proști și cei mai de com-
 pătimit de pe fața pământului.

Trebue dér ca ómenilor noștri
 să li-se deschidă mintea de cu vreme,
 ca să scie ce-i așteptă dela drăguții
 de șovinisti; se scie mai ales cum se
 ferescă de uneltele lor dintre Ro-
 mânii, de acel soi de ómeni minci-
 noși și păcătoși, cari pentr'un blidi-
 șor de linte nu s'ar sfi să ducă po-
 porul nostru în nouă nenorociri.

Pe când tinerimea noastră na-
 ționalistă este prigonită mai mult
 chiar ca altă-dată; pe când simțul
 cel mai nobil al poporului de iubire
 și de admirare a marilor săi bărbați
 naționali este lovit și desprețuit în
 modul cel mai crud, pe atunci sire-
 nele lui Szell și Tisza chiamă pe
 Românii la frățietate sub stégul lor.

Din timp în timp se vestesce
 în foile unguresci, că Românii vor
 rupe-o cu tot trecutul lor politic, că
 din popor și partid solidar, ce au
 fost, se vor desbina și vor merge
 care încărău, cu toții însă se vor
 întelni la ospétul partidei liberale
 maghiare, la care va ridica Szell un
 toast pentru vecinica frăție maghiaro-
 română.

Atunci va fi și contele Stefan
 Tisza acolo și va privi cu mândria
 la ceta lui, ce a recrutat-o astă-vară,
 când la masa episcopescă română
 din Arad a ridicat cel dintăi pahar

pentru acesta frățietate de sub căl-
 căiul impintenat al șovinismului dom-
 nitor.

Acésta este dorința fățișă și as-
 cursă a noiei alianțe dintre Szell și
 Tisza. Sărmani Românii, cu tóte jert-
 fele aduse și cu tot sângele vrsat
 pentru libertate și naționalitate, încă
 tot li mai cred acești îngâmfați, că
 ar fi în stare să le dea o astfel de
 privelisce de slăbiciune și nemer-
 niciă!

Dér trăesce încă bunul geniu,
 ângerul păzitor al națiunei române,
 și acesta va ști să ne ferescă de
 atâta umilință și rușine, făcând să
 triumfeze cauza solidarității române
 asupra celor ce numai în desbinarea
 și destrămarea noastră își véd viitorul
 și fericirea.

Revista politică.

Se scie, că înainte cu câte-va
 luni s'a fost pertractat la judecăto-
 ria din Baia-de-Criș procesul celor
 trei tineri universitari români
 din Clușiu (I. Scurtu, G. Novacovici
 și C. Steer), pentru-că au mers în
 deputațiune la Tebea și au pus o
 cunună pe mormântul eroiului nostru
 national Avram Iancu. Sfirșitul ace-
 lei pertractări a fost, că toți trei
 acușatii fură osândiți la câte 6 sêp-
 tēmăni închisóre ordinară și la o
 pedepsă în bani de 150 corone. Acu-
 sații au fost condamnați pentru deli-
 ctul prevédut în §. 174 din codul
 penal, ér motivarea sentinței jude-
 cătoriei era, că Iancu sêvêrsind
delictul infidelității acușatii s'au fă-
 cut vinovați prin aceea, că au prea-
 mărit persóna și memoria lui, deși
 se scie, că Avram Iancu a fost cel
 mai credincios luptător și apêrător al pa-
 triei și dinastiei.

Sentința dela Baia-de-Criș a fost
 apelată și acum, în conformitate cu
 noua procedură penală, *tribunalul din*
Deva este instanța superiôră și ul-
 timă în cazul acesta. Tribunalul din
 Deva a fixat pertractarea pe ziua
 de *Martí 26 Iunie* n., procesul având

să se pertracteze de nou în ședință
 publică. Acușatii vor fi apêrați de
 d-nii Francisc *Hossu-Longin*, Dr. Ste-
 fan C. *Pop* și Dr. Aurel *Vlad*. După
 cum aflăm, tinerimea din Clușiu va
 trimite la Deva o delegațiă de 6
 membri, ca prin această să dea
 dovadă de solidaritate în *cestiunea*
Iancu; de-asemena vor fi represen-
 tați și tinerii români dela celelalte
 universități.

În fața acestui proces toți Ro-
 mânii sânt cu drept cuvânt nerăb-
 dători să vadă, cum vor ști puter-
 nicii ȕilei să judece în această cauză
 de mare însemnătate pentru noi.

La începutul săptămănei *dieta*
ungară a fost închisă și deputații
 s'au împrăștiat care în câtrău până
 la 8 Octomvrie, când marele sfat al
 legiuitorilor unguri se va deschide
 éráși. — În ultima ședință de Luní,
 guvernul a retras proiectul pentru
cvotă, a cărui desbatere nu mai avea
 nici un înțeles, după-ce s'a închis și
 „Reichsrath”-ul austriac, pe timp ne-
 determinat. Astfel a rămas, ca cvota
 să fiă stabilită éráși de Majestatea
 Sa, probabil pe timp de o jumătate
 de an.

Starea lucrurilor în *Austria* nu
 s'a schimbat spre mai bine. Din-
 potrivă, după tóte semnele, certele și
 neînțelegerile se vor continua încă
 de aici înainte cu înverșunare, chiar
 și pe timpul cât „Reichsrath”-ul nu
 funcționeză. Scim, că Cehii și-au es-
 primat dorințele și postulatele lor în-
 tr'un memorandum. După Cehii vin
 acum și *Nemții cu un memorandum*,
 pe care l'au prezentat deja minis-
 trului-președinte Koerber prin o de-
 putațiune. Nemții cer între altele, ca
 limba germană să fiă decretată de
limbă mijlocitóre. Acésta pretensiune,
 care mai înainte o ridicau numai cei
 din sinul partidei germane radicale,
 este acum îmbrățișată și primită ca
 a lor de tóte partidele germane din
 stânga camerei.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Visător.

Décă 'mí-ar fi dat amorul
 'I-ași fi dat viața 'ntrégă...
 Inzadar..., căci visătorul
 N'a putut să mă 'nțelegă.

Ce să i fac?... Iubirei mele
 N'a știut să-i dea iubire...
 Rétăcit prin lumii de stele
 Imi vorbea de nemurire...

Și când brațele-mi deschise
 Il chema la pieptul meu,
 Imi spunea c'ar vrea... ca 'n vise
 Să se vadă semi-Ȕeu!

Se uita visând la mine
 Cu privirea aiurată...
 Pe când arsă de suspine
 Tremuram învăpăiată...

Și când inima-mi aprinsă
 Tremura de dor... nebuna!
 Imi șoptea cu vocea stinsă:
 „Uite... ce frumoasă-i luna!”

Dornică de rugătóre
 De 'l chemam... să-i sorb su-
 flarea
 El .. căđându-mi la picioare
 Mésura cu ochii zarea

De-i diceam: „vino... pădurea
 Să ne 'ngrópe taina noastră”,
 El plângea, gândind aiurea,
 Mângâind o flóre-albastră...

Ce-mi pásă de floricele?...
 Ce-mi pásă de nemurire?...
 L'am uitat...; iubirei mele
 N'a știut să-i dea iubire.

Z. Bârsan.

Țera Românescă în veacul al 17-lea.

Din „Călătorile lui Macarie, patriarcul An-
 tiochiei, în Țările Române”. (1653—1658.)

(Urmare).

Tirgoviste. — Boboteză.

În ajunul Bobotezii se observă ace-
 leași ceremonii, ca și la ajunul Crăciunului;
 s'au recitat în tóte bisericile rugăciunile
 obicinuite asupra apei.

E de observat, că în tóte țările creș-
 tine, preoții la începutul fie-cărei luni fac
 câte o aghiasmă în fie-care biserică, apoi co-
 lindă spre a stropi prin case în speranța
 gratificațiunii; dér mai ales în Țera-Româ-
 nescă sunt atari clerici de industrie.

La Boboteză se adună aci, din tóte
 părțile Țării-Românesci și din țările limi-
 trofe, mii de egumeni, preoți, călugări, dia-
 conii, cu mitropolitul din Tirnova, care ser-
 vesce în această ocașie, și cu alți mitropo-
 liți, cari nu lipsesc nici-odată, atrași de
 speranța gratificațiunii, de a se abate pe
 aci în toți anii. Ceremonia se face așa:
 séra, după rugăciunea asupra apei, clericii

își umplú ulciórele și căldărușele din ea,
 și, îmbrăcându-se cu felonul, iau crucile în
 mână și merg mai întâi la palatul Beiu-
 lui, pe care îl stropesc fiă-care la rândul
 său separat, și primesc dela el câte-un fru-
 mos dar; apoi merg la Mitropolitul local
 și de acolo pe la casele tuturor boierilor
 și cetățenilor mai avuți, pentru a-i stropi.
 Ei veniră și la Patriarcul nostru, sunând
 și cântând psalmuri tótă nóptea, ér, el luă
 sfiștocul, stropi tótă casa în forma crucii,
 pe el și pe toți cei de față, apoi sărută
 crucea și le aruncă un dar în vasele lor.
 Tot în acest mod banda musicanților, cu
 tobe, fluere, torțe aprinse, cutreierară ora-
 șul în cursul nopții și în nóptea următóre,
 făcând serenade boierilor; veniră și la noi
 pentru a saluta pe Patriarh, care le dete
 un bacșiș. Ei erau toți Turci și considerau
 ca o mare onóre de a fi admiși în prezența
 noastră. Mulțimea și bucuria glótelor în Țera-
 Românescă, la Boboteză, întrece tot ce se
 petrece la Curțile celor mai mari principii
 ai creștinătății, judecând după ceea ce am
 védut și am audít.

În străinătate nu s'au petrecut săptămâna acesta evenimente mai remarcabile. Lumea totă își are țin-tite privirile asupra primejdiei din China despre care vorbim mai jos. — Singur în Italia s'a produs un eveniment destul de însemnat. *Ministerul italian și-a dat dimisiunea* și acum de 3—4 zile se continuă pertractări în afacerea compunerii unei nou cabinet. — Din Africa sudică puține sciri sosesc de când Englezii s'au făcut stăpâni peste Pretoria. Intre Englezii și Buri se dau și acum lupte destul de sângeroase și nu e speranță, ca ele să înceteze încurând. Buri s'au pus éráși în mișcare în Oranje, unde se dice, că generalul De Wett face Englezilor mari neajunsuri cu cei 6000 ómenii, ce-i are sub arme; ér în Transvaal generalul Botha nu vré de loc să jóce după cum îi cântă Roberts.

Incă o victimă.

Sub titlul „pedepsirea agitatorului“, foile ungurești reproduc următórea decisiune a ministrului de culte și instrucțiune *Wlassics*, publicată în fóia oficială ungară:

„Ministrul de culte și instrucțiune publică a eliminat odată pentru tot-deuna din șcólele superioare din Ungaria pe ascultătorul de drept, anul II, dela universitatea din Clușiú *George Novacovic*, pe baza cercetării pornite contra lui pentru *uneltiri contra statului nghear* și pentru *agitațiuni de naționalitate* — cu adausul, că deoa numitul ascultător de drept și-ar câștiga afară de Ungaria la or-ce fel de institut superior atestat de absolvare seu diplomă, acesta nu va avé valóre în Ungaria, respective nu va fi nostrificată“.

Acéstă este éráși o măsură din acele, la care s'a dat, mai ales de câți-va ani încóce, ministrul unguresc al șcólelor *Wlassics*, trecut dela Banffy în ministeriul condus de Szell.

Vedem săgéta veninosă pără-sind arcul și vedem cădénd victima lovită de ea. Dér nu scim, ce se credem despre țințaș, ce scop urmăresce el nimicind cu atâta ușurință și în mod așa de crud cariera numitului tiner român universitar.

Acesta este în scurt timp al doilea cas de eliminare dela tóte șcólele superioare din țéră. Cel dintâi s'a întâmpat față cu tinerul Bolcaș, care a fost lovit de aceeași pedepsă, în urma gónei inscenate la academia din Oradea-mare contra tinerilor români de acolo. Atunci au fost eliminați numai dela șcóla superioară din Oradea-mare și alți 17 colegi ai lui. Intre aceștia se afla și tinerul *Novacovic*, care a trecut

apoi la universitatea din Clușiú. Scim, că acesta este unul dintre cei trei tineri universitari, cari și-au manifestat simțul lor de pietate la mortóntul lui *Avram Iancu*. De aci s'au pornit în contra lui cercetările, de cari se vorbesce în comunicările de mai sus a fóiei oficiale. Ele au decurs, cum credem, înainte senatului universitar și de sigur, că casul eliminării lui *Novacovic* dela Academia din Oradea-mare a fost luat ca împrejurare îngreunătóre a pedepsei.

Orí cum ar fi fost, întrebăm, pe ce basă s'a putut pronunța această sentință? Se vorbesce de uneltiri în contra statului, de agitațiuni de naționalitate. Dér prin ce se pot dovedi acestea? În ce stă, pentru Dumneđu, acea uneltire și agitare de care este acusat sermanul tiner? De ce nu se publică și motivele sentinței, ca să scim ce anume fapte i-se impută acestui tiner?

E trist, că se póte petrece așa ceva și că totuși cei dela guvern mai au inima și obrazul, de a susținé, că ei sunt binevoitori față cu poporul nostru și că vor să fiă cu dreptate față cu el!

Europa și China.

Vorbind în numărul trecut de Dumineca despre marile încurcături din Răsăritul depártat, diceam, că nu-i de glumă cu Chinesii. Faptele petrecute săptămâna acesta în China au dovedit, că așa este.

Câte-va zile mai înainte s'ar fi cređut, că trupele europene, americane și japoneze, cari au fost trimise la China, vor fi de ajuns pentru a sugruma răscolá Boxerilor. Acum însă starea lucrurilor are altă față. Boxerii nu mai sunt singuri. Pe partea lor s'a dat și China oficială cu armata ei, așa încât oștirile internaționale, cari au debarcat în porturile chineze până acum, par' a fi numai un picur de oleu în valurile spumegate ale oceanului chinez, turburat și sbiciuit de ura clocotítóre a tot ce e chinezesc împotriva străinilor.

Ce face dér Europa? În tóte statele bétrânului nostru continent, cari au interese mari în China, se fac mari pregătiri militare în fața primejdiei rasei galbene. Germania, Rusia, Francia, Anglia și tóte celelalte puteri interesate, își adună trupe număróse, dau poruncí strașnice comandanților pe mare să pună corăbiile cele mari de răsboi în stare de a puté pleca în China; se ascut baionetele, se vizitează puscile și tu-

nurile și se face tot ce e de lipsă, pentru ca așa numita armadiă europeană să măture de pe fața pământului pe răscoláții din China.

Germania, care cu puțin înainte privia flegmatică turburările din Peking, mobilizează acum o parte a infanteriei de marină germană. Impératul *Wilhelm* apeléază la voluntari și desfășurá o activitate mai intensivă ca orí când. Și decă e adevératá vestea despre uciderea reprezentantului german din Peking, nu mai începe indoială, că Germania vré să se răsune.

Nu stă mai îndérét, ba póte chiar mai înainte stá *Rusia*, care mobilizează din greu și trimite mii și mii de soldați contra „barbarilor“ Chinesii, la ceea-ce *Anglia* privește cu ochi pismoși, fiind-că ea n'are atâtea trupe și o flotă atât de puternică în apele Chinei, ca Rusia. După ele urméză, firesce, *Francia* cu pregătirile ei militare, apoi *Japonia* cea mult temută, și în urmă *America*. Ba se dice, că chiar și *Austro-Ungaria* se gătesce a serba împreună cu celelalte puteri ospéțul în jurul plăcintei de orez chineză.

Tóte aceste puteri n'au stabilit până acum o înțelegere deplină între ele și n'au un plan precis. S'ar paré mai mult, că nici una din puteri nu-și bate capul cu ce face alta și fiă-care e aplecată a procedé unilateral, cu tóte-că mereu asigură telegraful, că e în ajun de a-se forma „armata statelor unite europene în China“.

Pe când Europa se pregătesce astfel să întâmpine primejdia chineză, *Boxerii* își fac isprăvile lor fără întârziere, ajutați de armata imperială, seu lăsați în pace de acesta să facă ce sciu. Pe stradele Pekingului s'au întâmpat săptămâna astă scene destul de sângeroase. Sute de creștini au fost uciși și maltratați, bisericí și case număróse de ale misionarilor prefăcute în cenușă. Asta s'a întâmpat nu numai în Peking, ci și în alte orașe ale Chinei locuite de străini.

Și cumcă lucrurile au trecut dintr'o simplă revoluțiá în stare de adevérat răsboi, s'a vėđut mai bine la portul *Taku*. Aici a fost în noptea de 17 Iunie o luptă mare între Chinesii din forturi și corăbiile internaționale. Ea s'a sfirșit cu ocuparea forturilor de armatele europene. Mulți Chinesii au căđut în lupta acesta, dér au căđut și mulți străini.

Intr'aceea tot mai multe sciri sosesc despre intrarea de trupe ru-

sesci și englese în Peking, cari au mers acolo, ca să apere pe străini în contra furiei răscoláților.

Scirile, ce sosesc însă nu pot da o oglindă adevératá a situațiunei, deórece aprópe de ce zile comunicațiile postale și telegrafice sunt înterupte și tot ce se vestesce din China, vine numai prin incunjur, ér niciodată direct — prin urmare multe din scirile ce se publică mai ales prin diarele englese, sunt a-se reduce la combinațiuni fantastice.

Mórtea contelui Muraviev.

Alaltáeri a rėposat în Petersburg ministrul afacerilor de esterne al Rusiei: contele *Mihail Nicolajevic Muraviev*. Mórtea lui a causat pretutindení adencá impresiune, mai ales în Rusia.

Contele *Muraviev* a murit destul de tiner, căci de-abia împlinise vârsta de 55 de ani.

În afară de calitățile sale personale, care i-au cucerit numai simpatii, contele *Muraviev* a scuit să inspire în tóte cancelariile străine cea mai desăvėrșită încredere, — și acesta trebuie să se aprecieze cu atât mai mult, cu cât la început, în 1897, când a fost numit ministru de esterne, mulți se temeau, că ar avé simpatii și antipatii pronunțate pentru unele seu altele din statele europene.

Tatăl lui *Muraviev* a fost guvernator al Livoniei; bunicul seu a fost cunoscutul nábușitor al răscoléi Polonezilor. După ce și-a terminat studiile la Universitatea din Petersburg, contele *Mihail Muraviev* a intrat în diplomațiá: întâi a fost numit secretar la ambasada din Haga, apoi atașat la cea din Paris; după aceea fu trimis la Berlin în calitate de consilier de ambasadă și a rėmas aci până la 1893, când a fost numit ambasador la Copenhaga. După patru ani, în Ianuarie 1897, încrederea Soveranului seu l'a chemat la conducerea afacerilor esteriore ale Rusiei.

Ceea-ce a făcut în această funcțiune plină de grele responsabilități, e încă în memoria tuturor. Partisan neînduplecat al păcii, a scuit să înlătore multe obstacole și să stingă multe scóantei, care amenințau să încingă focul. Conferința păcii dela Haga, al cărui inițiator și călduros campion a fost, va rămâné însă opera cea mai frumoasă a vieții sale politice. Cât privește oestiunea orientală, care a preocupat tot-deuna în grad înalt diplomația rusă, contele *Muraviev* a scuit s'o înlătore pentru mult timp din preocupările țării, încedeiând cu Austro-Ungaria, cu prilejul visitei Majestății Sale împératului *Francisc-Iosif* la St.-Petersburg, cunoscutul aranjament destinat a asigura pacea și liniștea în Balcani.

În dimineța sərbătorii, ascultarăm „Oğđov-ul în biserica mănăstirii; ér la timpul liturgiei Beiu trimese trăsura sa, și plecarăm cu mare pompă, trupele fiind înșirate la drépta și la stânga, dela mănăstire până la palat, și chiar în palat, făl-făind stėgurile lor cele cu cruci. De câte-ori descărcau puscile lor, fumul se ridica deasupra capetelor. Numérul total al trupelor, după cum ne-am informat pe urmă, fu cam la 100.000, căci Beiu muntenesc ține în solda sa la 150.000; populațiunea acestei țeri e imensă, căci toți fugarii din Turcia se refugiază aici, unde lesne se câștigă mulți bani. Aprópe tóte trupele se concentreză la bobotéză și la Pasci.

Apoi intrarăm în biserică. Patriarchul se investmării, dimpreună cu Mitropolitul, cu chir Gavriil, capul episcopilor din Serbia, cu principalii egumeni, etc. Fiă-care din ei ținé în mână câte-o cruce învălită, și venind se aședau pe scaunele lor. Acum se aduse o mare sarcină de luminări și se distribuie poporului; după aceea se puse în mijlocul bisericii un fel de masă mare, pe

care, așternându-o, aședară pe ea cupe mari, un basin de argint umplut cu apă, și o cutiá mare cu móștele Sfinților, între altele mâna dréptă a Sft. Mihail, episcopul *Sonadei*, și a Sft. Marine, încadrată în aur curat. În acel moment se coborí Beiu și stătú lângă tronul seu, ér Spátarul luá o mare luminare poleită cu aur, și le puse în sfeșnice, de améndouă părțile. Indată se scoborí și Patriarchul și făcú rugăciuni de-asupra apei. În fine, noi eșirăm afară din biserică, pentru ca Patriarchul să afunde crucea. Procesiunea o formau dintâi stegarii, doi câte doi, cu insigniile și stėgurile lor, cu cruci în vėrf; apoi purtătorii de torțe, apoi preoții doi câte doi; în fine Patriarchul cu Mitropolitul. Când Patriarchul, cu crucea în mână, ajunse la malul riului, gási apa înghețată, căci dimineța fusese un frig de crepau pietrele. Mai înainte se obiceiua să se facă ruga asupra apei în mijlocul Curții, dér, Beiu fiind bétrân și frigul prea riguros, astă-datá ruga o făcú în interiorul Palatului. Acum ómenii sparseră ghiata și

Patriarchul afundă crucea în apă de trei-ori, în care timp s'a cântat un imn. După aceea tótă mulțimea își umplú ulciórele din riu, ér preoții cufundară în el un mare număr de copii, din cari vre-o câți-va au înghețat. Pe noi ne durea inima la auđul țipetelor copiilor, ce sufereau din cauza gheții și a frigului. Noi însine eram ca și orbiți de frig, stând cu capetele descope-rite. Mai multe zile în urmă ne-au asurđit urechile și am simțit dureri. Intorcéndu-ne și reintrând în biserică, Patriarchul stropi cei patru părăși ai edificiului și tabernaculului, apoi se apropiá de Beiu, și-l stropi și pe el. Când Beiu sărutá crucea, se făcú semn trupelor, cari au descărcat tóte puscile lor, de bubuia prin aer. Urechile noastre asurđiră cu totul și ne temeam să nu cadă peste noi biserica.

Apoi Patriarchul stropi pe boierii cei de față. Să-i fi vėđut ca nisce flori de primăvară, în strălucitele lor haine, învăliti cu blăni, ceea ce se considerá la ei ca un semn indispensabil de bogățiá.

După aceea eșirăm afară din biserică,

aducéndu-se acolo două scaune dinaintea ușii, pe un loc fórté ridicat, unul pentru Beiu și celalalt pentru Patriarch. De ambele părți la drépta și la stânga stătură preoții.

Apoi se aduseră armásari domnesci, cei mai nobili și mai scumpi, cu prețioase ornamente de brocart de aur, lucrute cu mărăgăritare și pietre scumpe, încât încântau privirile. Patriarchul îi stropi pe rėnd, în număr de două-deci. Aceste ornamente erau ale Beiuului, fie-care în preț de 1000 de galbeni. În urma tuturor, veni un Comis călare pe un mic catir și un altul pe un măgar, cu scopul să producă veselie și ris spectatorilor. După-ce Patriarchul îi stropise, am intrat la liturgiá, de unde ne-am suit la banchet. În acea și se făcú o adunare mare, mai splendidă decăt cele precedente. Ospáțul s'a celebrat prin desfertarea cupelor, vuetul instrumentelor musicale, baterea tobelor, ascuțitul sunet al fluerilor, descărcarea puscilor și a să-călușelor: veselie fu mare. Sėra ni-s'a distribuit vestminte, ca de obicei, și

Adunarea

Despărțământului I (Brașov) al Asociațiunii.

Duminea trecută, în 4 (17) Iunie, avurăm în comuna Herman o frumoasă și de serbare culturală. Ținându-se aci adunarea generală a despărțământului Brașov al Asociațiunii, Românii hermaneni au știut să dea acestui fapt însemnătatea cuvenită și n'au cruțat nimic, din ce li-a stat în putere, ca să ridice festivitatea adunării.

Când membrii comitetului, însoțiți de alți oșpeți din Brașov, sosiră la gara din Herman, îi întâmpinară un frumos bauderiu de călăreți în frunte cu episcopul G. Cristolovan, care în cuvinte bine simțite salută pe oșpeții de bunăvenire, er președintele despărțământului A. Bârșeanu răspunde, mulțumind.

După acestea oșpeții, într'un șir de trăsură ce au fost trimise înaintea lor, fură conduși direct la biserică. În partea locuită de Români trecurăm pe sub un frumos arc de triumf și casele multor Români erau împodobite cu verdetă.

Biserica era indesuită de bărbați și femei, er podșorul ocupat de corul plugarilor din loc. St. Liturgiă o oficia d-l paroh local Al. Dogariu, er răspunsurile liturgice și alte cântări le esecută corul condus și instruit cu mult zel de d-l Ioan Toma, absolvent de teologie și învățător dirigent. După liturgiă d-l paroh rosti o predică frumoasă și instructivă, întocmită ocaziunii. Urmă în fine un parastas pentru reșoșării președintii ai Asociațiunii, precum și pentru membrii decedați ai despărțământului în anul acesta. Am de observat, că unele cântări, ca „Unul sfânt“ etc. erau cântate de întreg poporul din biserică, — un lucru frumos și vrednic de imitat.

După eșirea din biserică ne intrurăm la un dejun abundent în ospitala casă a d-lui paroh.

Adunarea s'a deschis la 1 oră p. m. printr'un frumos discurs din partea președintelui despărțământului, d-l Andrei Bârșeanu, căruia i-a răspuns d-l paroh Al. Dogariu.

Începutul cu încetul spațioasă sală se umplu de public. Printre reprezentanții agenturilor vedorăm pe părintele George Ludu cu d-nii învățători Frateși Șurar, însoțiți de alți vre-o cincă preșmereni; din Dêrste d-l capelan Broju cu d-l învățător Martin și încă vre-o 5 membri; din Feldiôra d-l paroh Miou, d-l învățător Taus și alți câți-va înși, din Bod d-nii preoți Creițar și Mereșiu însoțiți de d-l învăț. Cheroiu etc.

S'a cetit întâi prin d-l secretar Nic. Bogdan raportul comitetului despre lucrările sale în decursul anului administrativ trecut. Din raport s'a vădut, că comitetul a dezvoltat o frumoasă activitate în diferite direcțiuni, d'er cu deosebire în direcțiunea înființării de bibliotecă ambulante, de cari până acum există pentru 12 comune. Nu-

mărul agenturilor s'a înmulțit cu trei. Membrii fondatori, pe viață și ordinari are despărțământul 85, er membri ajutatori cu câte 1 fl. 125. La *olaltă* 210. Acestea și alte constatări au produs viuă bucuriă între membrii adunării.

Interesant și îmbucurător a fost și raportul cetit de vice-președintele Gregoriu Maior cu privire la starea și întrebuințarea bibliotecilor. În acest raport s'a constat, că numărul bibliotecilor înființate de comitet pe teritoriul despărțământului este până acum de 12, mai multe cu 4 ca înainte cu un an; numărul cărților din bibliotecă, toate legate și aședate în dulapuri anume făcute, este 1067, mai multe cu 353 ca în anul trecut. Prețul cărților din toate bibliotecile este 1662 cor. 29 ban, er împreună cu dulapurile 1878 cor. 29 ban, mai mult cu 648 cor. ca an. tr.

După arătarea acestor date, se întorșe la fiă-care comună în special, luându-le în cerc, pe rând, începând cu suburbiul Scheitocile, Brașovul-vechiu, Dêrste, apoi Bod, Preșmer, Feldiôra și așa mai departe până se reintorșe la comuna din vecinătatea Brașovului Cristian. A arătat cum se administreză biblioteca în fiă-care comună, cari cărți au fost mai cetite și de câte-oră au fost împrumutate. Raportul f'u ascultat cu mare interes.

Urmă raportul cassei, cetit prin d-l cassar Cornel Aiser, în care s'au arătat frumoșe sume de bani încassate în favorul bibliotecilor parte prin contribuiri lunare de câte 2 cor. din partea mai multor Români generoși din loc, parte prin altfel de contribuiri, și parte prin vândarea de bilete à 10 or. în favorul bibliotecilor. Încassarile totale au fost de 847 cor. 62 ban, dintre aceștia s'au transpus cassei centrale 316 cor. 80 ban.

După acestea se alege o comisiune pentru revidarea cassei din d-nii N. P. Petrescu, I. C. Panțu, I. Iarca și Al. Dogariu; altă comisiune pentru înscrierea de membri din d-nii: Ioan Toma, G. Cristolovan și Silv. Bârșeanu.

Se dă cetire disertațiunilor. D-l Ioan Lăpădat ceti frumoșă sa disertațiune: „*Îmbunătățirea stărei poporului nostru*“, din care o parte o publicăm în numărul nostru de aci. Fiind de un cuprins atât de interesant și foarte bine cetit, această disertațiune captivă atențiunea tuturor și după vii aclamări d-l Lăpădat f'u invitat să ia din nou cuvântul. Printr'un discurs însuflețit, d-sa motivă tema cuprinsă în disertațiune sa și după o discuțiune, la care luă parte d-l N. P. Petrescu și C. Aiser, la propunerile făcute de d-nialor se hotărî, ca comitetul despărțământului să studieze cestiunea înființării unei reuniuni de agricultură în comitatul Brașovului, er agenturile să studieze cestiunea înființării de însușiri de credit sistem Raiffeisen.

A doua disertațiune s'a cetit din partea d-lui paroh Al. Dogariu privitoare la monografia comunei Herman; d-l Dogariu avea

pregătită o disertațiune privitoare la trecutul Românilor din întregă Țera Bârșei. Fiind însă timpul prea înaintat, s'a mărginit a ne comunica numai unele date din monografia comunei Herman. Datele comunicate sunt de foarte mare interes. Meritul lucrării d-lui Dogariu e cu atât mai mare, cu cât scim cu câtă greutate se procură datele pentru întocmirea de monografii.

Comisiunea pentru revidarea cassei raporteză prin d-l profesor I. C. Panțu, că a aflat cassa în cea mai deplină regulă, propune a se vota comitetului absolutoriu și a se aproba noul proiect de budget. Se primesce propunerea cu aclamațiune. Pentru a doua comisiune a raportat d-l I. Toma arătând, că s'au înscriș ca membri: d-l Al. Dogariu preot în Herman membru ordinar cu taxa de 5 fl. și alți 25 de înși ca membri ajutatori. S'au dăruiț în fine din partea despărțământului mai multe cărți folositoare spre a fi împărțite între popor, er d-l N. P. Petrescu a dăruiț și d-sa 5 esempl. din frumoșele sale „*Povești alese*“.

Urmă o masă comună cu frumoșe toaste pentru Hermaneni și preotul lor, pentru comitet, învățătorii etc.

Ședința se încheiă cu un frumos discurs al d-lui președinte. Își exprimă mulțumirile sale pentru hărnicia Hermanenilor, îi îndemnă la lucru și pe viitor, termină mulțumind tuturor pentru participare. D-l N. Petra-Petrescu mulțumescce comitetului pentru activitatea deosebită și doreșce ca și pe viitor să devolve aceeași activitate ca astfel acest despărțământ nu numai după nume, d'er și în faptă să fiă tot-déuna cel dintăi.

S'era a fost produțiune urmată de dans. A participat un public numeros. La produțiune s'a distins d-șora Victoria Dogariu, fiica d-lui paroh, care a esecutat cu multă desteritate câte-va piese la pian și a declamat cu succes poesia „*Môrtea lui Fulger*“ de Coșbuc. Asemenea d-șora Creițar din Bod a cântat cu vocea-i plăcută două piese frumoșe.

Corul plugarilor condus de d-l I. Toma a satisfăcut așteptărilor tuturor. Onore d-lui Toma! Succese au fost canțonetele „*Barbul Lautarului*“ și „*Surugiul*“. Cea dintăi a fost predată cu multă iscusință de d-l Nic. Jugănariu din Brașovul vechi, er a doua de d-l Dumitru Jaliu tot din Brașovul vechi cu același frumos succes. După produțiune a urmat dansul care s'a continuat cu voiă bună până în ziua albă.

Un participant.

SCIRILE ȚILEI.

— 10 (23) Iunie.

Môrtea principesei Iosefina de Hohenzollern. Aci, Sâmbătă, se va face înmormântarea Principesei Iosefina de Hohenzollern, mama venerată a Regelui Carol, care a încetat din viață Marția trecută în Sigmaringen, în etate de 87 de ani. Depeșile de simpatii și de condolență, ce

le-a primit Regele Carol din totă țera și din străinătate, sunt foarte numeroșe și călduroșe. Începând dela consiliul de miniștri, toate corporațiunile, instituțiunile și reuniunile din țera au adresat cuvinte de durere și de simpatii Regelui pentru perderea cea mare ce a suferit-o. Parte mare din aceste telegrame au fost adresate la Sigmaringen Regelui Carol, care îndată după ce a primit soirea tristă a plecat dimpreună cu principele moștenitor Ferdinand în Germania. Intre aceste telegrame este și aceea a sindicatului diariștilor din București semnată de președintele s'eu Ales. Ciurcu. Consiliul de miniștri a adresat o telegramă de condolență și principelui Leopold de Hohenzollern. Dela capii încoronați au sosit asemenea telegrame, între cari cea dintăi dela Împăratul François Iosif, apoi dela împăratul Wilhelm al Germaniei, Țarul Nicolae al Rusiei, Papa Leo XIII, dela Regina Victoria a Angliei, Regele Belgiei, al Portugaliei ș. a. În ziua înmormântării Principesei se va oficia un parastas la Metropolia din București, la care vor lua parte miniștrii și membrii corpului diplomatic. În aceeași zi se va oficia la catedrala catolică un *Requiem*. Atât la parastase cât și la Requiem vor asista Majestatea Sa Regina, Principeasa Maria și micul Principe Carol. Se vor ține parastase la toate bisericile din țera. Capitala e cernită, toate autoritățile și edificiiile publice au arborat drapelul negru. Îndată după înmormântare Regele și Principele moștenitor se vor reintorșe în țera.

Cum cerceteză Românii școlile. În „*Bunul Econom*“ d-l Dr. Ioan Mihu publică o statistică de mare preț despre contingentul *Românilor* din Ungaria, cari au frecventat școlile de diferite categorii în anul 1898. Datele sunt prezentate după conscripțiunea oficiată publicată de ministeriu și sunt în estras următoarele: La cele două universități, din Budapeșta și Clușiu, au fost cu totul 281 studenți, la teologie și preparandă 921, la gimnasii și reale 3100, dintre cari la școle medii românesce 1463, er restul la școle străine; frecuanți la școle speciale: militare economice, industriale, comerciale, de pictură și desen etc. au fost 396; numărul ucenicilor la școlile pentru meseriși a fost 3040; elevi la școlile populare au fost 292.730, dintre cari la școlile de stat 17.753, er ceilalți la școlile confesionale și comunale.

Esamen de calificățiune în Blașiu. La esamenul de calificățiune pentru învățători și învățătoare, ținut la institutul preparandial din Blașiu la 1—9 Iunie au fost admiși 65 înși, (intre cari 9 candidate), parte din archidiesă, parte din diecesele sufragane; 57 au fost ordinari, er 8 repetenți din limba maghiară. Dintre aceștia s'au supus la esamen 64 înși. Resultatul e următorul: Cu distincțiune: Ioan Pavel; Cu laudă: Gizela Vilt născ. Turc, Maria Coltor, Silvia Chirilă, Corneliu Langa, Iuliu

noi ne-am întors în trăsură, înconjuțați de pioneri, seimeni, dărăbani, cari descărcau pe drum puscile lor, pe când cântăreții cântau, până ce am ajuns la mănăstire. Apoi, dându-le un bacșiș, i-am concediat, rămânând asurdiți de vuetul lor. Sâmbătă dimineța, a doua zi după s'erbătore, toți musicanții, toboșerii, fluerașii Turci și Munteni, umblau pe la casele tuturor celor bogăți, cântând din instrumentele lor. Veniră și la Patriarch, ca să-i dorască s'erbători vesele și traiu fericit. Dându-le bacșișuri, i-am concediat. În același mod veniră și seimenii, și alți ofițeri ai armatei să facă urările lor, dând foc cu puscile și depărțându-se apoi cu bacșișul. Acesta țină până s'era.

Trebuie observat, că toți boierii cei mari munteni sunt peste măsură de religioși. În toate diminețele de peste an, ei se duc la biserică Curții de asistă la „*Oq̄q̄ov*“, după aceea se urcă la Bei și formeză un Divan pentru sentințe și judecări, apoi se coboră la liturgie și nu părășesc biserică până aprôpe la amiază, când plecă la

prânț. Acesta e traiul lor în tot cursul anului.

Tirgoviște. — Biserici. Palaturi Episcopale.

În acest oraș al Tirgoviștei sunt peste 80 de biserici și mănăstiri, cele mai multe de piatră.

Orașul e mare ca Alep și Damasc. Matei-Beiu ridică un zid de lemn jur împrejur, și săpând un șanț cu multă osteneală. Ni-se spune, că Țera Românescă mai are alte două-șeci și șese orașe ca Tirgoviștea. Din mănăstiri aceea a lui Vasilie-Beiu e cea mai frumoșă (Stelia). Palatul mitropolitan*) e la un capăt al orașului e la un capăt al orașului tocmai lângă zid și e foarte mareș. Il înconjură trei îngrădituri de lemn, având trei curți. Curtea exterioră e pentru crescerea găscelor, rațelor și găinelor; cea de a doua pentru grajduri

*) Mitropolia din Tirgoviște a fost începută de Nêgoe Basarab la 1510, terminată la 1535 de Petru-Voevod. Cf. G. Musceleanu, *Monumentele Străbunilor*.

și bucătărie; cea de a treia cuprinde un scump edificiu, întreg de piatră, în care intri prin porți mari, în fața cărora e prea frumoșă biserică, ce nu-și are părechiă în aceste regiuni, afară numai de biserică mitropolitană a Cazacilor, amândouă fiind zidite după modelul Sft. Sofii: înalte, vaste, sprijinite pe mai multe colône, foarte impozante. Ea se împarte în trei secțiuni. Întăi e *văq̄θηζ*-ul exterior, foarte spațios și cu mai multe cupole; de aci prin o a doua ușe intri într'un alt *văq̄θηζ* de asemenea spațios și ôre-cum elegant; în fine, prin o a treia ușe, intri în mijlocul bisericii, care e de dimensiuni vaste, și cu o mare cupolă de-asupra, în centrul căreia atârnă un voluminos candelabru. Aci sunt trei tabernacole s'eu capele foarte înalte și frumoșe. Acel din centru e spațios și are mai multe strane aședate în jur.

Iconostasul, simbolul și crucile sunt foarte mari. Sfeșnicile, de lemn poleit, se disting prin eleganța formei. Ferestrele din jur sunt numeroșe; mai sunt și altele în cupole, toate înfrumusețate cu cercevele lus-

truite. Strana Beiului e la mâna dreaptă, cum intri, în colț. Alătura, e strana archiereului, în care stătea tot-déuna Patriarchul nostru. În colțul opus e strana Mitropolitului local. Tot jurul bisericii e cuprins cu strane, er păreții sunt acoperiți cu picturi vechi. Locul unde ședea Dôrna, era în al doilea *văq̄θηζ*, în care se aflau strane pentru ea și suita sa. Biserica e înconjurată de grădini cu trandafiri și cu frumoșe straturi de diferite flori, cu ferestruice. În vecinătatea tabernacolului nordic, e o piatră pentru apă, de o frumoșețe uimitore; înaltă, voluminoșă și grea. Numărul cupolelor mari și mici e două-spre-șeci, cu tot atâtea cruci poleite. Dinaintea ușii e o frumoșă fântână, și afară din porța curții o altă asemenea.

Apartamentele Mitropolitului sunt foarte înalte, aședate spre răsărit. În edificiu te sui pe o scară lungă, ridicată pe arcuți, cu perspectiva la biserică, la curte, și la întinsa grădină. Toți pereții sunt zugrăviți cu minunile Creațiunii Pământului și Mării, cu descrierea Ierusalimului și a mănăstiri-

Colozar Forró, Iuliu German, Maxim Oltean și Simion Tepeș Fooșan; Cu bine: Maria Moldovan, Virginia Grivase, Constantin Frâncu, Ilie Tarna, Emil Murășan, Gregoriu Bolbocă, Ioan Haizea, Petru Chețian, Stefan Popa și Vasiliu Costea; cu suficient: Ioan Velicea, Gregoriu Sâmpălean, Laurențiu Pop, Nicolau Frățilă, Rem. Lupescu, Romul Dobrin, Ana Spinean, Iustina Ciupe, Letiția Albani, Valeria Pavel, Alexandru Bărdutiu, Alexandru Seridon, Dionisiu Gușeală Negrea, Emiliu Lazar, Emiliu Macaveiu, George Giurgiu, Grigoriu Pop, Ioan Cocis, Ioan Cotoiu, Ioan Goga, Ioan Hărășan, Ioan Irimie, Ioan Lapédut, Iosif Bondor, Isidor Mibaiu, Lazar Pop, Miron Băoilă, Nicolau Bărbat, Nicolau Dunca, Nicolau Pasciu, Petru Graur, Silviu Pauletti, Simion Cordea, Vasile Ciococa, Victor Pop și Vasiliu Precup.

O invenție. Invățătorul Constantin Nichita, de la școala de aplicație de pe lângă școala normală din Birlad, a inventat un joc matematic asemănător jocului de loton. Cu acest joc elevii vor pute învăța cu înlesnire operațiile de adunare, scădere, înmulțire și împărțire. Ministerul român al instrucțiunii publice va introduce acest sistem în toate școlile primare din țară.

Emigrarea Evreilor în Austro-Ungaria interzisă. Legațiunea austro-ungară din București a comunicat în mod oficial, că guvernul austriac și ungar vor remite sub escortă pe toți Evreii din România. Și anume: Autoritățile vamale austriace și ungare vor reține pe toți Evreii cu pașaporte de emigrare, care nu au bilete directe de drum până la Hamburg, Londra sau Paris, și-i vor preda autorităților române. Toți Evreii, care au pașaporte de întoarcere (20 lei), și care se vor duce la Budapesta, Viena sau în vre-o altă localitate din Austro-Ungaria, vor fi puși sub supravegherea poliției respective și reținuți în România, imediat ce vor fi prinși că cer ajutoare sau că n-au mijloace de existență. Consulatul austro-ungar a comunicat aceste dispoziții și d-lui general Algiu prefectul poliției capitalei în mod confidențial și verbal. În urma acestora, d. general Algiu a luat următoarele măsuri: Pașaportele de emigrare nu se mai liberază decât numai acelor persoane, care vor arăta, că au bilete de drum până la Hamburg, Londra sau Paris. Pașaportele de întoarcere nu se dau decât numai acelor „emigranți”, care pot proba, că au asupra lor cel puțin 100 lei. Se mai anunță, că autoritățile austro-ungare au pornit deja spre România cu escortă mai mulți emigranți, care au fost prinși în Budapesta și Viena cerșind.

Magistru farmacist. Ni-se anunță, că d-l Iuliu Codarcea, fiul protopopului Art. Codarcea din Turda, după depunerea esamenelor scripturistice și verbale din științele farmaceutice la Universitatea din Clușiu, în 18 Iunie n. c. punând jurămên-

mul prescriș a fost promovată ca magistru farmacist.

Daruri pentru biserică. Din Rebrîșora, lângă Năsăud, poporanul gr. cat. din Năsăud Simion *Catarig* și soția Elisabeta au făcut pentru biserică ce se va edifica în Rebrîșora un ofert de 100 corone. În numele poporanului gr. cat. din Rebrîșora se aduce donatorilor adâncă mulțumită. Anton *Precup* preot, Dumitru *Acul*, curator prim.

— În Agărbiciu (l. Turda) cu ocaziunea S-lor Rosalii au făcut daruri frumoase pentru biserică următorii credincioși: Iacob *Sebeni* cu soția sa *Maria* au cumpărat un rând întreg de odăjdii foarte frumoși cu 80 corone; Mihail *Măruță* cu soția sa *Nastasia* un prapor roșu frumos cu 20 corone; ér Danilă *Corpodean* cu soția sa *Anna* un prapor frumos negru cu 20 corone. Acești adevărați creștini au mai dăruit s-tei biserici și alte daruri, pe care nu le mai pomenesc, le va pomeni Domnul cel de sus. — C. N. C.

— Iosif *Balog* cu soția sa *Flóre Meșegian*, locuitorii gr. cat. în Ceheul-Simleului, au cumpărat pe sêma bisericii noastre din Ceheiu un rând întreg de vestminte bisericesti în colore roșie în preț de 120 corone. Dumneșeu răsplătescă cucernicilor creștini pentru darul dat pentru ridicarea podobei casei Sale. Ceheiu, 19 Iunie n. 1900. — Alimpiu *Coste*, preot.

Sămănăturile în România, după telegramele cele mai noue, ce au sosit din toată țara la ministerul domeniilor, sunt peste tot eselente. Rapița a început să se treere pretutindeni în țară.

Alegere. Duminecă în 16 Iunie n. s'a făcut în vecinîa a patra Schei (pe Tocile) alegerea pentru umplerea nouelor posturi de incredere, ce s'au declarat vacante în numita vecinîa în urma răspării fostului tată de vecinîa Ioan Stinghe. Au fost aleși: prim-tată de vecinîa d-l Dumitru *Lupan*, al doilea tată de vecinîa d-l Vasile *Ardelean*, ér ca scriitor d-l Ioan *Giuvetă*.

Urcarea prețului lănurilor. Consulul din Breslau, în raportul său semestral, constată o creștere însemnată în prețurile lănurilor brute. Calitatea fină s'a scumpit cu 60 la sută, ér cea grosă cu 35—40 la sută. Acestă urcare de prețuri se datorează lipsei reale de materii și nicidecum speculațiilor. De asemenea în acest raport se vorbește și despre cautarea în Germania a uleiurilor de rapiță. Urcarea prețurilor rapiței continuă, fiind că recolta de rapiță în India și Rusia nu promise a fi abundentă.

Pădurile în România. Statul are păduri în România pe o suprafață de 1.085,033 hectare. Particularii pe o suprafață de 1.492,841 hectare. Domeniul Coronei pe 70,188 hectare. Comunele și stabilimentele publice pe 125,986 hectare.

Tolstoi — afurisit. Sântul Sinod al Rusiei s'a supărat rău pe renumitul scriitor rus *Tolstoi*, fiind-o ar serie în mod dușmănesc contra bisericii ortodoxe rusești. Drept aceea a dat o circulară, în care dispune, că decă Tolstoi ar muri fără să cêră iertarea păcatelor să nu fie permis nimênui a ține slujbe pentru mântuirea lui sufletesoă. Circulara este iscălită de membrul consistorial *Kosatkin*, de secretarul *Grosdov* și de presbiterul *Cistianov*.

Concerte. *Musica orășenească* va da mâne, Duminecă, în 24 Iunie st. n. în otelul Europa un concert, în care nou angajatul cellist d. *Wessely* va eșecuta solo, andante din concertul de *Gottermann* și „La cinquaintaine” de *Gacriel Marie*. Inceputul la 7 1/2 sêra. Intrarea 30 cr.

— Tot mâne Duminecă va da *musica militară* un concert în frumoșă grădină dela „Pomul verde”, ér în cas de plôia în spațiosul salon de sticlă de-acolo.

— La *Elisium* în Nou va cânta Duminecă *musica* lui G. *Dicu*.

Villa Kertsch. Odăi, frumos, curat, și bine mobilate se pot închiria lunar foarte estin în *Villa Kertsch*, care este situată la o pozițiune bună lângă promenadă și la o nivelise foarte frumoșă.

Ca premii pentru școlarii în genere, mai ales însă pentru elevii ai școlilor medii, este unul dintre cele mai potrivite prețiosul op „*Caractere morale*” de d-l *Ioan Popca*. Povețele numărôse și esemplele cât se pôte de instructive și mișcătore nu pot să contribuie, decăt la întărirea caracterului tinerimei. Atragem atențiunea celor interesați asupra acestui op potrivit de premii. Costă 1 fl. 25 cr. (cu posta 1 fl. 30 cr.) Se pôte procura dela Tip. „*A. Mureșianu*”, Brașov..

Cupône de Iulie. *Jacob L. Adler* și *Fratele*, societate de bancă în comandită, face cunoscut on. sale clientele, că începând cu ziua de ađi *escompteză* tot felul de cupône scandente în 1-a Iulie a. c. fără nici o detragere.

Esamenul de maturitate la *gimnasiul gr. or. român din loc* s'a terminat astăđi, sub presiul *Il. Sale D-lui vicar arhiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu*, în prezența d-lui director suprem *Kunze Elek*, ca reprezentant al guvernului. Admiși la esamen au fost 29 de inși, dintre cari au fost declarați maturi cu foarte bine 5 inși: G. *Gêrda*, I. *Lupaș*, I. *Minea*, C. *Moga*, T. *Suciu*; cu bine 12 inși: T. L. *Blaga*, I. *Cipca*, I. *Demian*, I. *Găvrus*, V. *Ghibu*, O. *Goga*, T. *Iarca*, I. *Maior*, A. *Nistor*, D. *Popa*, G. *Popa*, N. *Șoneriă*; maturi cu suficient 8 inși: L. *Calefar*, O. *Cernca*, S. *Criscin*, E. *Curta*, T. *Ghidu*, I. *Moldovan*, D. *Purece*, V. *Raicu*. Avisați la repetiția esamenului în Septemvre dintr'un studiu au fost 3 inși, respins pe un an unul singur.

nainte-i, ér, după sfîrșitul ședinței, se coborâ jos la biserică să asculte liturgia, apoi iar se suie la Beiu și rostesc rugă și binecuvântări de prând. Tôte lucrurile atêrnă dela el, mai ales decă e generos și liberal.

E de observat, când vre-un Român, bărbat sau femeie, vine cu judecată asupra cuiva înaintea Beilului sau vre-unui arhiepiscop, cade în genuchi și în această pozițiă își espune plângerea. Cel mai respectuos dar, ce se face Beilului, e un cozonac. Mitropolitul nu strînge nici o taxă dela țărănime, ci numai o dare anuală în bani dela clerul jurisdicțiunii sale, afară de ofertele dela Pasci și alte sêrbători. Mitropolitul dispune de moșiile, viile, pometurile bisericii. Acestă stare de lucruri am observat'o în toată calea noastră până la Moscova.

Dela intrarea noastră în Țera-Românescă și până la plecare, toți boierii obișnuiau să vie la Patriarch pentru binecuvântare, aducându-i întot-dêuna câte un dar pe o tîpsie, acoperită cu un șervet, din tôte produsele anotimpului: lămâi, portocale, mere, prune, struguri, smochine, nuc și nelipsit câte-o plăcintă, câte-odată pesce

Îmbunătățirea stărei poporului nostru.

Disertațiune ținută de d-l *Ioan I. Lăpédutu* la adunarea Despărț. I (Brașov) al Asociațiunei în *Herman*.

Decă există la poporul nostru românesc de dincôce de Carpați o cestiune mare și importantă, negreșit acesta este cestiunea îmbunătățirii sorții poporului nostru țeran, îmbunătățire a însăși temeliei noastre naționale. Acestă este cestiunea, care preocupă astăđi pe preot ca și pe învățător, pe avocat ca și pe medic, pe omul învățat ca și pe cel mai puțin învățat, pe bogat ca și pe sêrac, cu un cuvânt pe tot omul de bine, care pricepe și înțelege cătuși de puțin interesele și aspirațiunile nêmului nostru.

După lupte mari și grele, după încercări de tot felul, după decepțiuni și esperiențe, am ajuns în fine, ca unanim să ne întemeiam doctrina vieții pe basa nevoilor noastre de tot felul, între cari locul prim îl ocupă îmbunătățirea sorții culturale și materiale a poporului nostru; căci bine vedem cu toții, că doue sunt mai cu sêmă plagele, de care e bătuit poporul român și anume: *lipsa de învățatură, adecă ignoranța, și sêrăcia*.

Ne cuprind fiori de môrte, când stăm a cumpăni cu deamêruntul urmările acestor doue plăgi.

Lipsa de învățatură este cauza, că poporul nostru nu scie să-și pörte cum se cade nici economia câmpului și nici a casei: de aci pământuri sterpe și nelucrate, de aci grădinile pustii și pădurile lăsate numai în grija naturii. Apoi ôre ce va fi cauza de Românul mai de loc nu-și cunoșce drepturile, nu-și pricepe interesele, și nici datorințele nu și-le înțelege așa, cum ar trebui înțelese? Nu pôte fi alta, decăt ér lipsa de învățatură. În fine tot lipsa de învățatură este aceea, ce face pe ômenii noștri nepăsători în fața celor mai sublime idei, cari ar trebui să le înflăcăreze voința, îndemnându-i la fapte mari și la devotament pentru binele obștesc.

Sêrăcia la rëndul ei încă provine mai ales din ignoranță. În dîilele noastre munca nesecundată de învățatură nu mai pôte produce averi. Sêrăcia pune poporul nostru cele mai mari și mai grele piedeci în calea progresului cultural. În lipsă de bani mai mulți, de capitale mai mari, nu suntem în stare să înființăm tôte acele institute de cultură, câte le reclamă spiritul timpului.

Astfel bunăstarea materială a poporului nostru stă în strînsă, în

lor sale, cu aceea a piscului Sinai, muntele lui Dumneșeu, cu tôte dependințele, aceea a Sft. Munte, cu cele 24 mănăstiri ale sale în fața mării, tôte lămurit și în proporții mari. Apoi întri în prima cameră de primire a Mitropolitului, lungă și lată, cu o masă imensă în mijloc, cu o sobă de olane colorate, și cu numărôse ferestre gotice, ce dau spre grădină. După aceea întri într'o frumoșă sacristie, foarte elegantă, în care de asemenea e o sobă de olane. Aci sunt cuiere pentru blane, giubele, etc. Interiorul acestor apartamente e de curând zugrăvit, în diferite chipuri, cu portrete de ale Sfinților. De aci întri în comoră, unde Mitropolitul își ține vestminte, vase, mitre, cărjea, vase de argint etc. Acolo sunt atêrnate candelile și policandre, turnate în aur și argint, și ornate cu sîrmă de aur, frâne, săbii, buzdugane și alte arme.

Când iese Mitropolitul, ca să întîmpine vre-un Patriarch sau călător, e însoțit de straj și Comiși, toți tineri de neam boeresc, îmbrăcați în frumoșe haine cu samur, etc., ce călăresc înaintea și în urma lui. Același lucru se pôte spune și de mitropo-

litul din țera Căzăcescă. Am observat, că dela Constantinopole până în Moldova, femeile pörtă haine lungi de lână, desfăcute jos la mijloc, tirându-se pe pământ, și blănite în proporție cu bogăția lor.

Revenim. Din comoră, întri într'o cameră de primire, cu o galeriă exterioră, arcată de-asupra, dând spre grădină și având în față o fântână cu apă curgătoare. Aci se prândesc în timp de vară. De aci, te poți scobori în grădina cea mare, pe care nu o cuprinđi cu ochii dela un capăt la celalalt. Tôtă e umbrită cu nucii mari, jumătate plantată cu vie și trandafiri, ér restul cu meri, zarzări, gutui, ciresi, damaschini, etc., zarzavatură, precum mazăre, bob și altele.

Consistorul (*tower of the Arches*) e afară din biserică. Tôtă lumea recunoșce, că locul cuprins între zidurile, ce înconjur palatul cu grădinele, ar fi suficient pentru un mare oraș. Acolo se regulază tôte trebile privitoare la episcopi și egumeni. Obiceiuil dîlnic al Mitropolitului local e să mêrgă în trăsură să se presinte Beilului în Divan, crucea și evanghelia punend'o di-

și tot-dêuna o cantitate de vin. De asemenea îl vizitan și boieresele, ba chiar mirese și fete, ce veniau în trăsură cu fața descoperită, urmate de servitori, și însoțite de o mulțime de Comiși și călăreți. Ele aduceau daruri de felul celor descrise, cerend binecuvântarea și iertarea păcatelor. Ornamentele lor de mărgăritare, blănile de samur, cele mai fine șaluri se distingeau prin varietate.

Am observat, că toți țêranii de aci sunt foarte religioși, respectuoși și se păzesc de fapte rele. Aceste calități sunt și mai particulare boierilor celor bogăți, de vreme ce ei obișnuiau să vie la Patriarch, ca el să subscrie și să sigileze documentele, ce Beil le acorda pentru demnități și moși. De asemenea elibera scrisori de excomunicare în judecări, ér când excomunica pe vre-un făptuitor de rele, adus dinainte-i, poporul fugea de frică, socotind excomunițiunea ca un foc arđetor, și temându-se să fiă de față la o pedepsă atât de teribilă. Mai mulți prăvăliași căpêtară dela el bilete de pedepsă sau altele de iertare.

intimă legătură, ba putem dice chiar, că e dependentă, condiționată de bunăstarea sa culturală. Acesta fiind deci relația între bunăstarea culturală și materială a poporului nostru, pentru ca să putem cât mai curând eși din situațiunea actuală, pentru ca să putem cât mai curând pune piciorul pe calea mântuirii, va trebui să ne îmbunătățim mai întâiu starea noastră culturală în așa fel, ca în aceeași vreme să ne putem îmbunătăți și starea noastră materială. Înțeleg așa, că de-oamdată să ne însușim și să învățăm astfel de lucruri, dela cari să putem ave și un folos practic, un folos real.

Spre acest scop și în această direcție avem să ne angajăm de aci înainte toate puterile vii ale națiunii noastre; căci la această muncă comună trebuiesc chemați să-și facă datoriința atât cărturarii, cât și poporul propriu dīs. Căci — erăși — precum nu se pōte închipui școlă numai cu învățător și fără copii, ori școlă numai cu copii și fără învățător, tot asemenea acțiunea, ce trebuie începută, nu se va putē face numai de cărturarii fără concursul poporului, ori numai de popor fără sprijinul cărturarilor. Și unii și alții au a lucra, și unii și alții au a-și face datoriința, bine înțeles unii într'un fel, alții în altul.

Și decă aceste sunt adevărate, dați-mi voiă, Domnilor, ca cu ocaziunea această să-mi espun modestele mele păreri asupra modului, în care cred, că cestiunea îmbunătățirii sortii poporului nostru s'ar putē rezolva cât mai bine și cât mai grabnic. Dați-mi voiă să pun pe cărturarii față 'n față cu poporul și să arăt, după putință, ce au să facă unii și ce au să lucre alții în această cauză comună.

I.

Să încep cu cărturarii!

Sub cărturarii, trebuie să spun spre deslușire, înțeleg pe preoți, pe învățători, pe notari, advocați, profesori etc. Toți aceștia sunt chemați să lucre pentru înaintarea culturală și materială a poporului nostru. Și cel dintăiu mijloc spre acest scop este instrucțiunea din școlă populară. Pentru ca școlă populară să pōtă servi bine acestei cauze va trebui, ca în programul ei să între mai cu sēmă obiecte de acele, cari tae în sfera vieții practice, din cari poporul să pōtă trage folose reale și imediate.

E departe de mine ori-ce intențiune de a escita susceptibilitatea cui-va, dēr trebuie să recunoscem, că noi în cele mai multe părți ne mārănim a învăța pe copil să scie ceti, scrie, calcula și să se rōge lui Dumneșeu; bune sunt toate acestea, numai cât la tractarea lor să se aibă în vedere mai mult praxa decât teoria. Nu e vorba a face din sătean numai caligraf, aritmetic în teoriă și bun lector în respect mehanic și creștin bigot; din contră, adevăratul scop este de a da tuturor învățăturilor din școlă populară o direcțiune practică; adevăratul scop al învățămētului popular este de a îndestra pe popor cu astfel de cunoscințe, de cari să se pōtă folosi în sfera ocupațiunilor sale.

Copilul român pe lângă aceea, că se deprinde cu scrierea și cetirea, cu socotēla și perceptele religiunii, nu mai pōte rămāne un singur moment fără cunoscința noțiunilor elementare despre lucrarea și felul pământului, despre chivernisirea casei, despre îngrijirea trupului și despre drepturile și datoriințele de cetățen. El trebuie să cunoscă bine patria sa, și trebuie să fie cât mai bine familiarizat cu relațiunile sociale, econo-

mice și civile din această țeră, căci toate aceste vor ave să contribuie puternic al generațiunilor, ce se ridică.

În acest sens dezvoltându-se învățămētul popular, cartea nu va mai fi pentru Român un capital mort, ci un capital productiv, care împreună cu moravurile bune omenesci, virtuțile civile, creștinesci și naționale ne vor asigura viitorul.

Mână în mână cu această învățătură practică din școlă populară ar trebui să mērgă și să se reguleze și cursurile pentru adulți. Aceste cursuri rămān la buna chibzuială a preotului și învățătorului, cari le pot acomoda ușor împrejurărilor locale și trebuințelor simțite, căci mai fiă-ce comună își are particularitățile ei. Învățăturile practice generale din școlă populară ar putē fi aci continuuate în cel mai desăvērșit înțeles. Judecați un singur moment și Vē veți convinge de adevēr.

Până aci activitatea propriu dīsă a școlii. Ei, dēr înaintarea culturală a unui popor se face încet și cu greu numai între cei patru părăi ai școlii. Învățămētul trebuie continuat în lumea mare. Aci lipsesc planurile de învățămēt și obligămētul de a învăța. Aci învățător e ori și cine, care scie lucruri bune și folositoare. Cu bună-voință și devotament pentru binele comun instrucțiunea în direcțiune practică se va putē face înafără de școlă cu un succes de nedescris. Și acesta o pot face toți cei ce se interesază de binele și prosperarea poporului nostru și în prima liniă cei ce trăiesc în contact mai intim cu poporul de pe la sate; căci nimeni nu va putē observa mai bine, decât dēșii, necesitățile conlocuito-rilor lor. Pe terenul cultural și economic pot face foarte mult prin prelegeri, sfaturi, îndemnur și exemple bune și frumoșe.

Pentru prelegeri, cestiunile, ce intenționează a-le preda, să le studieze mai întâiu bine, căci ca omenii inteligenți ușor o pot face această din diverse scrieri de specialitate. După ce vor fi studiat bine cestiunea să o predea conlocuito-rilor, sătenilor, în o limbă, pe care aceștia să o înțelēgă pe deplin și în legătură cu această să nu uite nici-odată a se arăta avantajele, ce le oferă aceste cestiuni economice.

Astfel de prelegeri se pot ține la ori-ce ocaziune: Dumineca ca și sērbătōrea și în fine ori și când, când se pot întelni mai mulți inși la un loc. Lucrurile să se discute apoi cu sătenii, să se chibzuiescă împreună întru cât pot ave aplicare și cum s'ar aplica în modul cel mai avantajos posibil.

Pentru cestiunile mai generale economice, pentru cestiunile, dela cari depinde forța morală, națională, socială ori civilă s'ar putē întocmi cele mai strălucite predicii bisericesci, unde aceste cestiuni să fie interpretate ca unele religiōse, cum se făcea odinōră și cum se face și astăzi prin țerile apusului. Astfel de predicii, rostite cu sentiment, ar ave o putere captivătōre asupra poporului.

În fine ocaziuni de a prelege, ori de a discuta cu poporul cestiuni economice sunt destule, numai bună-voința să nu lipsescă. Asupra felului în care aceste cestiuni vor fi tractate într'un mod mai intuitiv și mai atrăgētōr, rămāne la chibzuēla bunilor noștri cărturarii.

Dēr atăta nu e de ajuns!

Pot deveni cărturarii noștri cei mai eselenți economiști în teoriie și totuși de prea puțin folos vor fi, decă nu vor căuta, ca cele instruite să le pună în practică pe cât se pōte. Decī dēșii, cărturarii de pe la sate, sunt cei dintăiu chemați să premērgă

cu exemplul și cu fapta bună, căci țeranul nostru mai mult învață din ceea-ce vede, decât din ceea-ce 'i se spune. Așa de es. în cele agricole dēșii sunt chemați, ca în proprietățile dēșilor să pună în practică tot ceea ce au propovēduit de bun, folositor și practic, ca poporul să se convingă de adevēr și astfel să se îndemne mai cu ușurință la schimbări în munca agricolă, căci e bine cunoscută greutatea, cu care se desparte Românul de cele apucate și învățate din moși și strămoși.

Să observe, ce îmbunătățiri s'ar putē face pe proprietățile conlocuito-rilor lor și unde sunt și trebuie făcute, acolo să stăruiască cu tot dinadinsul a se face. Să stăruiască pentru procurarea de instrumente și mașini agricole, moderne și practice. Să stăruiască din tot sufletul pentru înființarea de insoțiri de credit sistem Raiffeisen. Aceste reuniuni, pe cari timpul le-a dovedit de cele mai bune și mai folosite pentru progresul agricol, sunt destul de binisor cunoscute și între noi Romānii, ba avem chiar și cărți bune de această materie în limba noastră. Să stăruiască în fine pentru înființarea a tuturor reuniunilor, ce se pot închipui pe la sate și dela cari ar depinde progres cultural, material ori moral. Scit este astăzi, că mulțimea reuniunilor de tot felul este barometrul de cultură și de bună stare al unui popor.

Să nu uite nici de meserii și comerciū, căci aceștia sunt cei mai însemnați factori de bună stare materială. Să îndemne la îmbrățișarea acestor profesii luminând pretutindena lipsa, ce resimte neamul nostru de meseriași buni și negustori harnici.

Cei ce sciu și pot, facă bine și să scrie, ori să traducă tot felul de cărți de agricultură, comerciū și meserii. Să le scrie cum se dice, pe „înțelesul tuturor“. Er asociațiunile noastre culturale îngrijiască-se de editarea lor.

În fine, cine ar putē înșira toate câte ar putē să lucre cărturarii noștri pentru înaintarea culturală și materială a poporului nostru. Aceste le vor găsi mai bine cei, ce nu vor pregeta a se apuca fără zăbavă de lucru. Gloriă și onōre vecinică celor ce vor sparge țelina!

Pentru masa studenților romāni din Brașov au mai intrat următōrele contribuiri:

a) *Pe lista nr. 223* (colect. d-l A. Acilenescu, notar, Galiș) *cu totu! 20 cor. 50 b.* aume: Comuna politică Galiș 4 cor., Comuna biser. Galiș 2 cor., Fond. școl. gr. or. Galiș. 4 cor., A. Acilenescu notar, 2 cor. Ilie Iosof 2 cor., I. Răchitșian 2 cor., N. Luca 1 cor., Colectă în bis. 2 cor. 10 b., N. Marcu 1 cor., Ioana V. Dragomir 40 b., I. Lazar invēț. pens. 2 cor. —

b) *Pe lista nr. 245:* d-l George Șerban proprietar, Brașov 10 cor.

c) **Familia Popea** în loc de corōne peritōre la mormētul iubitelui fiu resp. nepot *Virgil Popea* și a iubitei mame, presviteră *Voica*, a contribuit **200 corone** pentru masa studenților.

d) *Pe lista nr. 125:* d-l George Pop de Bazești 20 corōne.

Primescă marinimoșii donatori cele mai vii mulțămite. — *Diracțiunea școlilor*

ULTIME SCIRI.

Shanghai, 23 Iunie. Trupele chineze bombardēză *Tien-Cin-ul*. O scire din isvor japonez spune, că *1500 de strēini au fost măcelăriți și toate stabilimentele strēine au fost prefăcute în cenușă*. Rușii au fost strimțorati în gara orașului.

Trifu, 22 Iunie. Sciri sosite aici spun, că *Tien-Cin-ul e bombardat de două dīle de Boxeri și trupe imperiale chineze*.

Esamene la sate.

Chelmac, 19 Iunie n. 1900.

În comuna Chelmac, protopopiatul și Inspectoratul Lipovei, s'a ținut esamenul final al anului școlastic 1899/1900 în 6 Iunie n. după amēzi sub președiința M. On. D-n Voicu Hamsea, protop. tractual, însoțit de Ioan Lucaciu, invēț. în Lipova în calitate de comisar. Er ca ôșpeți au participat d-nii: Iancu Hamsea, preot în Rēșnov, Georgiu Rusu, preot local, Vasiliu Dehelean, preot, Teodor Neagu, invēțator în Ususēu, Ioan Păscuiu, not. cerc. în loc, precum și Antistia comunală, Comitetul și epitropia parochială.

Învēțator: *Teodor Pop*. Elevi prezenți la esamen au fost 45 băieți și 18 fetițe cu totul 63. S'au esaminat din toate obiectele de învățămēt; succesul esamenului foarte satisfăcētōr; dovadă vorbirea P. O. D-n protopop ținută cătră elevi după terminarea esamenului.

În fine s'au distribuit între elevi din partea On. Institut de credit „Lipovana“ diferite cărți; er din partea comunei bisericesci s'au împărțit elevilor premii în bani. — *Unul din cei de față.*

Mândra (l. Făgăraș), Iunie 1900.

În 3 Iunie v. c. s'a ținut esamenul la școlă noastră confes. din Mândra sub conducerea Rvdss. D-n protopop Iuliu Dan. Merită remarcat progresul îmbucurātōr, ce l'au făcut d-nii invēțatori *Lasar Comșa* și *Ilariu Comșa*. Rēspunsurile elevilor esacte și la înțeles au pus în uimire publicul ascultātōr, ceea-ce servește spre laudă d-lor invēțatori, cari se interesază mult de creșterea tineretului din comuna noastră. La esamen, afară de comitetul bisericesc și reprezentanța comunală, a luat parte un număr însemnat de poporenți, și unii din invēțatori din comunele vecine.

După terminare, Rvdss. D-n protopop prin o cuvēntare alēsă mulțami d-lor invēțatori pentru zelul arătat și declară esamenul deplin mulțamitor, constatând, că școlă noastră progresēză din an în an. Tot-odată a atras atențiunea comitetului paroch. și comunal asupra îngrijirii școlii după putință.

Doresc, d-lor invēțatori, multă sănătate, ca și pe viitor să aducă astfel de progrese comunei noastre. — *Un participant.*

În *Agărbiciu* (lângă Turda) s'a ținut esamenul public la 25 Maiu v. c. cu elevii de sub conducerea d-lui invēțator *Cosma Ciontea*, fiind de față 48 elevi; ca comisar M. O. D-n administrator protopopesc Teodor Ciortea, apoi d-l adm. parochial Teod. Onișiu și alt public. S'au esaminat toți elevii din toate obiectele de învățămēt; rēspunsurile au fost corecte și peste tot au arătat un progres bun. După multă ostentelă țarina a dat seceriș bogat. La finea esamenului M. O. D-n administrator protop. a ținut o vorbire foarte acomodată scopului. — *Un participant.*

Feldru, 18 Iunie 1900.

Corpul invēțatōresc dela școlă confes. gr. cat. din Feldru, avēnd în vedere progresarea și luminarea tinerimei din astă comună, a hotărīt a premia cu ocaziunea esamenului școlarii diligenti, remunerând astfel diligența și îndemnând pe cei mai puțin diligenti spre înaintare în viitor. Au binevoit a contribui la premii d-nii: Gr. Bancu, not. cerc. 2 corōne; Gr. Neamțu; invēț. 1 cor.; Oct. Doci, invēț. 1 corōnă; St. Neamțu, protocolist pens. 1 cor.; Const. Pop, preot 1 cor.; Gr. Svintiu, stud. jur. 1 cor.; P. Neamțu, invēț. pens. 1 cor.; Oct. Scridon, primar com. 1 cor.; Roman Girigau, cassar com. 60 bani; Iosif Ilieș, întreprindētōr (Rodna nouă) 1 cor.; Tōder Timoc, econ. 40 b.; d-na Anastasia Rotariu 40 b.; Tōder Ujuju, curator bis. 40 bani; I. N. Ileni, econ. 20 b.; V. Stevariū, econ. 40 b.; Marcu Ileni, econ. 40 b.; Sidor și Varvara Doci, econ. 1 cor.; Al. Găină, econ. 40 b.; I. Oprea, econ. 40 b.; Iacob Neamțu, econ. 40 b.; St. Pop, econ. 60 b.; Larion Moldovan, econ. 20 b.; Ananie Marti, vice-primar 60 b.; St. Girigau, v. gil silv. 1 cor.; Leon Onișiu, invēț. 1 cor.; I. Tomi, măestru 20 b.; Ilie Paneșiu, econ.

10 b.; I. Ilóie, econ. 50 b.; M. Ilóie, econ. 20 b.; Iosif Scridon, econom 40 b.; I. L. Scridon, econ. 40 b.; I. A. Scridon, econ. 40 b.; Emil Osvadă, agent la Trans. (Clușiă) 50 b.; Tóder Scridon, econ. 40 baní.

Din suma de 21-50 cor. s'au cumpărat diferite cărți de rugăciuni, istoriére morale etc. cu cari s'au premiat școlarii diligenți cu ocaziunea esamenului. Ne ținem de datorință a exprima călduroasă noastră mulțămită și pe astă cale marinimoșilor dăruitori. — *Corpul învățătoresc.*

Din tractul Dergei, 1 Iunie 1900.

Esamenul la școala din Săn-Mihail deșert, care se ține de protopopiatul gr. cat. al Dergei, s'a făcut în 15 Maiú a. c. sub presiuni zelosului d-n protopop tract. Ioan Hațegan. După invocarea Spiritului sânt, o elevă de clasa a V-a a adresat președintelui câte-va cuvinte de bineventare, la cari densusul i-a răspuns în cuvinte căldurose spunând, că școala din Săn-Mihail deșert tot-déuna o cercetéză cu drag, de-óre-ce vede, că a devenit aceea ce trebuie să fie, o adevărată și bună școlă. Dă expresiune bucuriei, că vede un așa număr mare de popor prezent la esamen și-i mulțămesc, că prin această prezentă a arătat și de astădată dragostea către școlă, care e fiica bisericiei și între urări de „să trăescă“ ale celor prezenți declară esamenul de deschis.

S'au esaminat băieții din toate obiectele prescise, ținând esamenul dela 9 până la 11/2 ore. În fine s'a ascultat dialogul „Grigoraș și Niculiță“, predat prin 2 elevi. S'au declamat mai multe poezii frumoase, precum: „El-Zorab“ de G. Coșbuc; „Câmpiei“ de V. B. Munteșescu; „Limba mea“, „Că mis esc și sum Român“ etc.

Resultatul esamenului se poate vedea din notița protocolară semnată de președintele esamenului, în care se dice: „În 15 Maiú 1900 s'a ținut esamenul de al doilea semestru pe 1899/900 și fiind prezenți 80 elevi s'au esaminat și au dovedit progres foarte mulțămitor.“

D-l președinte mulțămesc din nou poporului pentru prezentă, îi spune, că a sosit timpul, ca numai „omul cu carte să aibă și parte“ și dă expresiune bucuriei, că în această comună așa regulat cercetéză băieții școala. Mulțămesc apoi preotului Ioan Andreiu, învățătorului Vas. Dumitraș și tuturor cari au muncit în ogorul acestei școle, făcându-o ceea ce este. D-lui protopop mulțămesc un elev în numele colegilor săi pentru dragostea arătată față de școala noastră și între strigăte de „să trăescă“ esamenul s'a sfârșit.

*

La noi e datina de un șir de ani, ca — cu școpul de a atrage și mai tare poporul către școlă, — cu finea fiă-cărni un școlar să arangiază maiatul elevilor, cu care ocaziune se face și câte-o producțiune teatrală sub conducerea preotului și învățătorului local prin băieții de școlă. Această petrecere în anul școl. curent s'a ținut la 20 Maiú n. Pe la 11 ore a. m. s'au adunat bătrâni, tineri, femei și fete, pentru a lua parte la această petrecere, însoțiți fiind și de întreaga inteligență a comunei noastre. D-l preot introduse producțiunea printr'o vorbire, apoi a urmat declamarea poesiei: „Invierea“. După acesta dialogul: „Despre lux“ predat de elevele Oniția Hidan și Maria Sântămărian. S'a declamat poesia „Steluța“, după care a urmat: „Otrava de hârciog“ comedia într'un act de A. Pop și apoi „Dușmancele“ de G. Coșbuc, decl. prin Oniția Hidan. Apoi „Răsunare grósnică“ de I. P. Reteganul, declamată prin un elev. Unii părinți scăpau lacrimi de bucuriă vedându-și și auzindu-și copiii lor cum se produc pe bina făcută spre acest scop în școlă.

După acestea ne-am așezat cu toții la un prânț comun în școlă, după care au urmat mai multe cântece, executate de elevii de școlă sub conducerea învățătorului și în urmă petrecere cu joc până séra.

„U“.

Pentru premiarea școlarilor dela școala elementară română din Strimbul a contribuit d-l Andreiu Tudoran, librar în Gherla

mai multe cărți în preț de 13 coróne. D-l învățător Const. Man exprimă prin această sincera mulțămită d-lui dăruitor.

Producțiuni și petreceri.

Din Chior, Iunie 1900.

Însoțit de 4 plugari (coriști) am plecat în 10 Iunie st. n. cu trenul dela 2 ore dimineța și la 4 ore am sosit în Acțua, unde aveam să iau parte la producțiunea și petrecerea, ce se va da în aceea și din partea corului român condus de bravul său dirigent, d-l învățător Anderco, am fost primiți și găzduiți cu mare afabilitate. Școala era arangiată cu stergare frumoase de pânză făcute de Româncuțele noastre, ér lângă școlă, în legătură cu acesta, o spațioasă baracă din scânduri acoperită cu covóre, modest, dér cu gust arangiată. Cam pe la 5—6 ore, coriștii începură a furnica toți din toate părțile la acest loc, unde făcurăm cunoscința. Atâta interes și o așa bună înțelegere între dirigent, coriști, curatorime și popor — rar mai vești unde-va. Și acesta ținută a lor s'a observat până la finea festivităților.

Cam la 7 ore a sosit șeful tractului M. On. D-n Stefan Pop, prot. în Buzesci, însoțit de Cl. D-n Dr. Ciceronescu, parochul din Borlesci, și O. D-n Ternovean, preot în Valasut cu not. cerc. D. Nistor. S'a și început utrenia, apoi a urmat s-ta liturgiă, celebrată de preoții amintiți. Cântările la s-ta liturgiă au fost executate cu precisiune din partea corului plugarilor în 4 voci. Totul, ce se poate regreta, este împrejurarea, care ne atinge pe toți, adică lipsa unei liturgii uniforme. Am observat adică, că cântările folosite sunt nisce colecțiuni dela diferiți compositori. Ore când vom ajunge și noi Români să ne avem o s-ta liturgiă pentru coruri compusă în comună conlucrare a compositorilor noștri, de cari — mulțămită Domnului — că avem și noi și încă unul mai harnic decât altul?

Avem, ce-i drept, s-ta liturgiă tipărită pe note a d-lui Vidu, însă unora li-se pare, că acesta ar fi cam simplă. Aud, că ar fi și liturgiă de d-l Dima; acesta însă se dice, că nu se da nimenui sub nici o condițiune. La mulți ne plac cântările compuse de d-l Vorobchiević; dér a te încerca să procuri cântări dela D-sa însămnă atâta, cât a scrie epistole fără a primi vre-un răspuns la ele. Éta un păcat, care ar trebui odată delăturat din sinul nostru!

După s-ta liturgiă s'a făcut procesiune în țarină, unde s'a seversit sântirea apei și s'a binecuvântat o cruce. Aici, vrednicul părinte Ciceronescu a ținut o predică poporului, adunat în număr colosal de mare. Finindu-se această toțe, óspeții au fost găzduiți pe la credincioșii poporeni din comună, ér preoțimea, care s'a sporit cu O. D-n Aurel Pelle, preotul Pomilor, precum și învățătorii — 4 la număr — am fost provăduți la masa invet. Anderco, unde nu înțeleg pentru ce nu s'a ținut nici un toast. Din iteligență s'a mai sporit numărul óspeților cu dascălii Zah și Nagy; popor însă a fost mult și ales.

Este cu anevoiă a-ți ineca durerea în sîn, vedând multă nepăsare la unii din ómenii noștri, cari datori sunt a conlucra cu fapte, nu numai cu vorba când se tractéză de a încurajia nisuițele corurilor și a tot felul de întreprinderi menite a înainta cultura și luminarea poporului nostru. Și când vedem, că acest réu al indiferentismului a început de un timp încóce a se încuibă între ai noștri de pe aici, nu ne este iertat a tăcé; ci datori suntem a-l sbiciui. Sus se avem inimele, căci grele timpuri trăim! Interesul general al nemului se ne fie mai întâiu tuturoră înaintea ochilor.

Cam la 4 ore d. m. s'a început petrecerea cu joc a poporului, cu o animațiă și într'o ordine esemplară.

Luxul și aici a străbătut simțitor în popor, mai cu semnă între femei, cari toțe sunt în ciorapi și papuci. Asta m'a mahnit încât-va. M'am mângâiat însă vedându-i nisce ómeni deștepți, sântoși, cumpătați și ascultători. Ordinea cea bună, curățenia

și starea bună materială se poate vedea și pe la casele lor; ér în comună abia sunt 2 Jidaní. La toțe petrecerea s'a vedut cea mai frumoasă înțelegere, nici un om beat, și nici o vorbă urită, cum se cam întâmplă unde atâtea feluri de ómeni se adună. După 8 ore s'a început teatrul cu piesa „Săpătorul de bani“ jucată cu frumos succes de coriștii plugari. Intre acte s'au cântat: „Nainte Române“, „Sus opincă“, „Răsunet dela Crisana“ și „Moțul la drum“. Atât rolurile în piesă, cât și cântările au fost peste așteptare bine interpretate și executate.

Onóre încă-odată Românilor din Acțua, cari deși abia 90 familii, sciu să fiă de model altor comune mult mai impopulate.

P.

Prețul cerealelor.

Deși evenimentele din China și din Africa n'au pentru moment o influență directă asupra comerțului de cereale, totuși angajarea colosală de vapóre pentru transport nu poate decât a influența cursurile cerealelor și de a-le menține într'un nivel anormal, cu atât mai mult, cu cât din cauza lipsei de tonagiu disponibil, esportatiunea Argentinei se micșorează din și în și, lăsând pe New-York și Chicago libere de a dicta cursurile.

Din Constantinopol vine știrea, că conflictul vamal dintre Turcia și Bulgaria s'a aplanat, acordându-se acestei din urmă tariful de mai înainte, ceea-ce esplică aparițiunea din nou a cerealelor și făinurilor din Varna și Burgas pe piața din Constantinopol, ultimul buletin arătând o sosire de peste 4500 saci de făină. Pe de altă parte, după asigurarea ambasadorilor Rusiei, Francei și Angliei la Atena, aranjamentul se va face în curând și cu Grecia. Singură România rămâne esclusă din or-țe înțelegere, și acesta în marea pagubă a producătorilor române.

Scirile mai noue din străinătate sunt de-o importanță foarte însemnată pentru grâne. Depesile din New-York anunță o nouă mare urcare de 3 cent. pentru disponibil și 4 cent. pentru epoce depărtate. Celelalte piețe din Europa sunt de-ase-menea susținute.

Cursurile rapiței și a uleiului au sosit urcate.

Prin piața din Bucuresci domnesc o bună dispozițiă din partea cumpărătorilor, cari oferă ați prețuri foarte avantagióse pentru cultivatori, însă tranșacțiunile sunt încă foarte restrinse.

Pedepsa corporală în școala populară.

(După Fr. Wiedemann.)

— Fine. —

Iubite prietino! Te-am reținut poate-că prea mult asupra acestui capitol despre pedepse. Cartea mea de pedepse cuprinde cu mult mai mulți paragrafi, decât programa remuneratiunilor în școlă. Imprejurarea această însă se nu te faci a crede, că eu așa fi tot cu „Sfântul Nicolae“ în mână și că școala mea s'ar afla într'un câmp plin de măracini și scăieți, séu că așa fi bătaș orî deosebit pasionat de „ordinea militară și polițienescă rusésca“. Părerea această despre mine ar fi cu atât mai nedreptă, cu cât eu pedepsele corporale le-am redus la un număr foarte restrins față de celelalte pedepse aplicabile în școlă și în același timp aștept mântuire dela ele.

Dér poate că tu gândesci, că séu una séu alta dintre acestea ar fi o părere înșelătoare. Eu sunt cu totul tot în contra „cnutei“ și mi-am făcut tot-déuna ca regulă, ca să pedepsesc cât se poate mai puțin. Învățătorul elementar, precum și oricare alt învățător, care nu se ține strict de aceste principii ale mele, și nu se controléză mai des pe sine,

cade foarte ușor în mania de a pedepsi. Prea dese muștrări, ocări, amenințări, certe, batjocuri s. a. asemenea 'i se prefae învățătorului în a doua natură; s'ar pute dice: „când își deschide gura, numai ocărăsc și se cértă cu noi“, după cum dice chiar copiii. Ba încă ceva și mai réu, 'i se preface într'o dedare formală și or-țe greșală, cât de mică, o pedepsece cu pedepsă corporală. Scurt: cade în păcatul de a bate mereu.

Regimul acesta nu trebuie introdus în nici o școlă, cu atât mai vertos în școala elementară. Aci trebuie urmat de tot omeopatic (adecă să întrebuintezi aceste medicamente în doze foarte mici spre a produce simptome analoge bólei de vindecă) și în deosebi cu pedepsele corporale. Abstrăgând dela aceea, că o școlă în care se ivesc în toate dílele bătaí, representă o icónă foarte posomorită și face o impresiune foarte respingătoare și regretabilă. În ea nu se poate cóce nici fructul, ce se așteptă dintr'un pământ așa fraged, móle și destul de cald. Cu aceste mijlóce alopatice (medicamente cu efect contrare bólei) și în deosebi cu îngrămdirea de pedepse cu nuiaua, turma de miei se schimbă într'o turmă de eqi. Mirosul cel plăcut de Maiú se alungă din școala elementară și începe a bate un vânt rece de prin Noemvre, când mugurii cei frageți și verți se vestejesc și se prăpădesc. Perla școlei elementare se perde și o naivitate copilărosă, o atenziune împraștiată îi ia locul. Scurt: Se perde ce e mai caracteristic în clasa elementară, — *profunditatea de sentiment séu dispozițiunea cea bună a ei.*

Aceste părți luminoase în chiámarea noastră cea grea de învățătorí nu trebuie să le întuncăm cu intențiune. Noi trebuie să avem răbdare și încă multă, foarte multă răbdare. Déca nu voim acesta séu nu putem, atunci: — Dómne mântuesce pe școlarii micuți de acest réu, ér noué dá-ne altă clasă!

Déca fie-care învățător conscient voiesce a se deprinde cu răbdarea, atunci, după cum e vorba, trebuie să mai închidă și câte-un ochiú séu să se mai uite și printre degete la unele mici greșeli. Căci déca ai sta să pedepsesci pe școlari pentru or-țe mică necuviință, nerénduelă, jucăriă și alte asemenea, ar trebui să stai numai de pedepse și tot n'ai ajunge la nici un capăt. Cum ar și pute să fie altfel! Școlarii, cu deosebire cei mici din clasele începătoare, își uită foarte ușor, că se află în școlă. Ér a trăi și a lucra în școlă câte două ore una după alta sub o anumită și strictă regulă este pentru ei o săritură prea mare dela vieța lor șglobie de acasă, unde alergau, săriau, strigau, cum le plăcea, ca și nisce „pășerele în liber“, séu ca nisce „mândi prin stepe“. Și acum se-i supui de-odată la o reglementare așa de strictă în școlă, nu e nici o mirare, déca într'un moment dat își uită de sine și se abat dela regulamentul școlar.

De aceea, iubite prietino, pedepsece cât se poate mai puțin. Când vești însă, că e de lipsă pedepsă, atunci nu mai sta mult la îndoelă, ci prinde nuiaua și o aplică.

Ca de încheiere îți mai amintesc încă un lucru. Să nu uiți nici-odată, ca părele, arătările, orî denunțările, ce și-se fac reciproc din partea școlarilor, să nu le ia-i tot-déuna de bani buní. Se pare, că școlarii au o deosebită pasiune pentru astfel de „acusări“ împotriva altor colegi de ai lor și în același timp ea se poate preface foarte ușor într'o mania. Pe astfel de părători trebuie a-i înțelegere bine împreună cu motivele lor și numai cu privirea, fără

a-i mai întreba, că ce vreau. Acesta éráşí nu este un lucru tocmai ușor. E greu să afli adevărata cale de mijloc, ca altfel să nu arunci cumva afară băița cu copil cu tot. A interdice ori-ce anunțări seu denunțări despre fapte nelegale ar fi tot așa de păgubitor, ca și a-i asculta și o primi toate ce le spune el.

În tot cazul rămâne pentru educator în general și pentru al micuților în deosebi una dintre cele mai grele probleme, anume aceea de a împreuna seriositatea și iubirea într'un acord plăcut și folositor și a întemeia întreaga activitate pe iubire scrioasă și seriositatea pe iubire. În privința aceasta nu se află o normă hotărâtă. Măcar de ne-am serba fiă-care jubileul de cinci-zeci de ani ca învățătorii elementari și totuși n'am puté ajunge la o siguranță hotărâtă. De aceea noi trebuie să învățăm, dér să învățăm mereu până la — mormént.

I. Dariu.

POVEȘTE.

Petele unșurose din podini se pot curăți bine și cu efect, decât locul pătat se spală cu apă fierbinte, în care s'a topit sodă. După aceasta se frecă cu săpun de rufe și în fine cu o peria aspră se frecă bine locul unșuros. Repetându-se acesta de câteva ori, pata dispăre.

MULTE ȘI DE TOTE.

Pomii cari rodesc mai mult timp.

Dintre toți pomii roditori, pèrul rodese timp mai îndelungat și nu e nici o raritate ca la o vechime de 300 ani să dea încă røde din belșug. Perii au viață mai lungă ca merii, cari dau røde numai 100—150 ani. Nucul muscat (nucșorul) decât e îngrijit dá fructe cam 60 de ani, în care timp se culege de trei-ori pe an. În rodnicia vale Baiadar din Crimeea se află un nuc, care se dice că e de 1001 ani, și dá anual 80.000—100.000 nuc. Portocalii sunt 50—80 ani foarte rodnic. Smochinii de asemenea dau fructe mult timp: sunt smochini în Lambeth-Palace, reședința arhiepiscopilor de Cantorbery în Londra și în grădina Deavery în Manchester, cari au fost plantați în 1410 și dau încă røde.

Omul și schimbarea timpului.

Un profesor din Colorado a făcut un studiu asupra schimbării timpului ce o are asupra copiilor de școlă, și asupra ampliațiilor din afaceri mai mari. Profesorul dice, că érna, când timpul este friguros, uscat și senin, atunci copiii în școlă se pòrtă mai bine. Din contră se pòrtă mai rău, când timpul este noros și ploios.

Copiii sunt cu mult mai simțitori la schimbarea timpului, decât fetițele. El a mai constatat, că cei mai mulți arestanți au sèvrșit faptele lor în zilele frumoșe de primăvară și toamnă. În afaceri mari și la bănoí, cele mai multe greșeli în socotelí se întémplă în ori-care anutimp, când afară vremea e frumoșă.

Numai una n'a spus-o profesorul; când se întémplă defraudările?

De necređut. Mii de mulțumiri și sorisori de recunoștință constatá, că fluidul Elsa de Feller s'a dovedit ca cel mai bun la diferite bóle, chiar și la acelea, unde alte medicamente nu vindecă. Cu deosebire vindecă frigurile, podăgra, reuma, dureri de cap, piept și de dinți, junghiuri, dureri de stomac, de ochi etc. iute și sigur. 12 stiole 5 coróne franco. Singurul producător e Eugen V. Feller, farmacist în Stubica Nr. 135, Comitatul Agram. La nici o familie să nu lipsescă acest mijloc escelent examinat de autoritatea sanitară, și aflat de cel mai bun mijloc, pe care óri-cine, de-l folosește odată, pentru efectul seu il va folosi permanent. „Orb am fost deja, și numai „Fluidul Elsa“ de Feller mi-a salvat lumina ochilor — scrie Szűcs Péter din Budapesta (Felsörakpart 9).

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov,

Se pot procura următoarele cărți:

Scrieri literare pentru popor.

Poveștile Peleşului, eminențele novele ale *Carmen Sylvei* (regina României), cunoscute în totă lumea literară. Costă 50 cr. (cu posta 55.)

Legende seu Basmele Românilor adunate din gura poporului de neuitatul *P. Ispirescu*. Acesta e una din cele mai prețioșe colecțiuni de povești, ce le avem în literatura noastră și n'ar trebui să lipsescă din nici o bibliotecă română, cu atât mai puțin din bibliotecile populare, fiind în felul seu o scriere de model. E o carte mare de 400 pag. Prețul 1 fl. 70 cr. (cu posta 1 fl. 80.)

Dilele lui Mesia (Ben Hur) de renumitul scriitor *Lewis Wallace*. Tomul I conține 532 pag. și costă numai 75 cr., ér tom II are 508 pag. și costă 70 cr. Întregul op fl. 1.45 (cu posta fl. 1.60.) În asemănare cu mărirea, prețul e foarte moderat. Cetitorii vor găsi în el o lectură distractivă și moralizătoare, pentru bibliotecile populare și pentru familii el constituie o lectură escelentă și foarte potrivită de-a înlocui romanele seci și de senzația

Săpătorul de bani, comediă în trei acte, localizat de *Antoni Pop*. Se recomandă mai ales pentru cei ce vreau să jöce teatru, fiind o piesă foarte ușoră, cu sugemoral luat din mijlocul poporului. Prețul 12 cr. (prin postă 14 cr.)

Vięta după mörte, seu nemurirea sufletului, dedusă din misterul ființei omenești și deșertăciunea celor trecătoare, de *I. P. Edițunea a doua*, apărută în Gherla în 1897, corectată și amplificată, scrisă cu ortografia cu semne. E o carte foarte mângăitoare pentru inimile creștine și scrisă la înțelesul fie-căruia. Prețul 50 cr. (Cu posta 55 cr.)

Nopti de iernă, novele pentru popor de *George Simu*. Conține vre-o 7 novele cu tendințe morale. Mărirea 250 pag. Prețul 60 cr. (cu posta 65 cr.)

Țigani, schiță istorică lucrată pentru petrecere după mai mulți autori, de cunoscutul nostru scriitor *Ioan Pop Reteganul*. Prețul 55 cr. (cu posta 58 cr.)

Merinde dela școlă, seu învățături pentru popor, de *Dr. Georgiu Pona*. Este o carte mare și foarte ieftină în asemănare cu mărirea ei, dér și mai ieftină în asemănare cu învățăturile mari și multe, ce se cuprind în ea. Prețul 60 cr. (trimis prin postă 70 cr.)

Poveștile Bănățului e o carte mare cu povești din Bănat, împărțită în 3 tomuri, de *G. Cătană*. Prețul 65 cr. (cu posta 70 cr.)

Musa Someșană este o carte de poesii populare din jurul Năsăudului, culese de *Iuliu Buznariu*. Prețul 25 cr. (cu posta 28 cr.)

Buchetul, culegere de cântări bėtrănesci și naționale de *I. Pop Reteganul*. Prețul 25 cr. (cu posta 28 cr.)

Dracul novelă de *V. R. Butirescu*. E scrisă foarte popular cu tendința de-a combate credința deșertă. Prețul 10 cr. (prin postă 12 cr.)

Lira Bihorului este o cărticică cu balade populare, adevă o carte cu povestiri istorice scrisă în versuri, de *Antoni Pop*. Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

Chiuituri de cari strigă feciorii în joc, de *I. Pop Reteganul*. Prețul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

125 chiuituri de cari strigă feciorii în joc, de *I. Pop Reteganul*. Prețul 12 cr., cu posta 15 cr.

Opșaguri, cât cioplite, cât pilité și la lume împărțite, de *I. Pop Reteganul*. Sunt vre-o 60 de poesii glumețe. Prețul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

Din trecutul Silvaniei legende de *Victor Russu*. Conține 25 legende diferite. Prețul unui exemplar de 170 pag. era la început 1 fl., acum numai 30 cr. (cu posta 35 cr.)

Vivia, seu Biserica din Carta gine, narațiune istorică, tradusă din italianesce de *Dr. Iuliu Dragoș*, preot și profesor. Se vinde cu prețul redus dela 1 fl. la 70 cr. (plus 5 cr. porto.)

Preotul din Noieni, narațiune istorică din véoul nos ru, scrisă de *Arghirobarbu*. Acesta interasantă narațiune privese evenimente din 1848—49. Prețul 10 cr. (plus 2 cr. porto.)

Părintele Nicolae, schiță din viața preoților, de *George Simu*. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

O carte valoroasă, scrisă de d-l *Ioan Popea*, profesor la școlile române din Brașov. Cartea este intitulată: „**Caractere morale**, exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne“. Acestă carte, atât prin esteriorul seu elegant, cât și prin cuprinsul seu bogat, de aproape 400 pagine, este o adevărată podbă în literatura noastră. Atragem asupra ei atențiunea tuturor Românilor iubitori de carte; în ea cetitorul va găsi o comoră nespuse de prețioșă de învățături, de mângăieri, de însuflețiri spre tot ce e moral, nobil și frumos. Prețul 1 fl. 25 cr. (cu posta 1 fl. 35.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge și portul postal. — Se află de vânzare la Tipografia „A. Mureșianu“, la librăria N. I. Ciurcu și la librăria H. Zeidner în Brașov.

POSTA REDACȚIUNELI.

D-lui D. Cupu, Seliște. Nu-i mai bine óre să trimiți 55 cr. și să primesci cartea francoat, decât să-ți mērgă cu rambursă și să plătesci 80 cr.? Dacă-i vorba de asigurare, trimite 65 cr. și o vei primi recomandată.

D-lui „Scipione“, Munții apusení. A fost destul de obiectiv scrisă, pentru ce nu scri și d-ta așa? De vrei polemică, atunci trebuie altfel să scri și nu pseudonim, ci pe față.

Mai multora. Lipsa de spațiu ne silește să întârziăm cu publicarea mai multor raporturi și cotespondențe. D-nii autori însă sunt rugați să aibă pacință.

Prognoza timpului.

(După cãlindarul căpit. Spãriosu.)

Săptemăna din 24—30 Iunie: schimbăcios 25; ploios 26, 27 și éráşí schimbăcios 28.

Săptemăna din 1—7 Iulie: ploios în 3 și 4.

Cãlendarul săptemănei.

IUNIE. are 30 zile. CIREȘAR.

Zile	Cãlend. Iul. v.	Cãlend. Greg.
Dum.	11 S. ap. Vartolom.	24 † Ioan botez.
Luni	12 C. p. Onofr. și Pet.	25 Prosper.
Marti	13 Mart. Acuilina	26 Ieremia
Merc.	14 Prof. Eliseu	27 Ladislau
Joi.	15 Sf. Prof. Amos	28 Leo papa
Viner	16 S. Tihoniu	29 Petru și Pav.
Sãm.	17 S. m. Manuele	30 Pom. S. Pav.

Cursul la bursa din Viena.

Din 22 Iunie 1900.

Renta ung. de aur 4%	115.40
Renta de coróne ung. 4%	91.40
Impr. cãil. fer. ung. în aur 4 1/2%	120.50
Impr. cãil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	99.20
Oblig. cãil. fer. ung. de ost I. emis. 116.80	
Bonuri rurale ungare 4%	91.15
Bonuri rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	158.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	139.—
Renta de argint austr.	97.90
Renta de hãrtie austr.	97.55
Renta de aur austr.	115.40
Losuri din 1860.	134.—
Acții de-ale Bãncei austro-ungarã	17.48
Acții de-ale Bãncei ung. de credit. 717.—	
Acții de-ale Bãncei austr. de credit. 693.75	
Napoleondori	163.15
Mãrci imperiale	128.65
London vista.	242.25
Paris vista	96.50
Rente de coróne austr. 4%	97.95
Note italiene	90.70

Cursul losurilor private

din 20 Iunie 1900.

	comp.	vinde
Basilica	12.—	14.—
Credit	396.—	398.—
Clary 40 fl. m.	129.75	130.75
Navig. pe Dunãre.	129.75	130.75
Insbruck	64.50	66.50
Krakau	69.50	71.50
Laibach	43.—	51.—
Buda	131.—	135.—
Pa'ffy	132.50	133.50
Crucea roșie austriacã	41.25	42.25
" " ung.	20.—	21.—
" " ital.	—	—
Rudolf	63.50	65.50
Salm	175.25	177.25
Salzburg	60.50	61.50
St. Genois	183.—	185.—
Stanislau	—	—
Trientine 4 1/2% 100 m. c.	—	—
" " 4% 50	—	—
Waldstein	—	—
" de 10 franci	—	—
Banca h. ung. 1%	—	—

Bursa de București

din 20 Iunie n. 1900.

Valori	Do. bândă	Scad. cup.	Cu bani gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct. Ian.-Iul.	98.—
" " Impr. 1892	5	" "	94. 1/2
" " din 1893	5	" "	94. 1/2
" " 1894 int. 6 mil.	5	Apr.-Oct. Ian.-Iulie	—
" " Impr. de 32 1/2 mil.	4	" "	79 3/4
" " Impr. de 50 mil.	4	" "	80. 1/2
" " Impr. de 274 m. 1890	4	" "	81. 1/2
" " Impr. de 45 m. 1891	4	" "	81. 1/2
" " Im. de 120 mil. 1-94	4	" "	81. 1/2
" " Impr. de 90 mil. 1896	4	" "	80. 1/2
Oblig. de Stat (Conv. ruvale)	6	Mal.-Nov.	80. 1/2
" Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	—
" comunei București 1858	5 1/2	Jan.-Iul.	—
" " din 1884	5	Mal.-Nov.	—
" " din 1883	5	Iun.-Dec.	—
" " din 1890	5	Mal.-Nov.	—
Scrișuri fonciare rurale	5	Jan.-Iul.	94 5/8
Scriș. fonciare rurale din 1890	4	" "	79.—
" " urbane București	5	" "	85 3/4
" " Iași.	5	" "	79. 1/2
Oblig. Soc. de basalt artificial	6	" "	—
V. N.			
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	50 v.	—
Banca Națion. ult. div. 86.—	500	intr. v.	2530
Banca azricolă	500	150 v.	32 —
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	intr. v.	280 —
Naționala de asig. ult. div. lei 43	200	" "	44b.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 80	250	" "	451.—
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	" "	32.—
Soc. rom. de hãrtie ult.	100	" "	—
" „Parria“ Soc. de asig. ult. 4 lei	100	" "	—
Soc. rom. de petrol l. em. u. d. 0	200	" "	—
" " " 2 em. u. d. 0	1000	" "	—
Soc. de fúr. militare u. d. 60 l.	300	" "	—
" „Bistrița“ soc. p. f. hãrtii 30 l.	1000	" "	—
Societ. p. constr. de Tramays	200	" "	—
20 franci aur	"	" "	—
Fabricile Unite de gazóse.	12	" "	—

Scompturi:

Banca nat. a Rom.	8 1/2%	Paris	3 1/2%
Avansuri pe efecte	9	Petersburg	5 1/2%
Casa de depuneri	12	Berlin	5 1/2%
Londra	3 1/2	Belgia	4 1/2%
Viena	4 1/2	Elveția	5 1/2%

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 20 Iunie 1900

Semințe	Cuali-tatea per Hect.	Prețul per 100 chilogramme	dela	până la
Grâu Bănățenesc	80	7.85	8.05	
Grâu dela Tisa	80	7.90	8.—	
Grâu de Pesta	80	7.70	7.90	
Grâu de Alba regală	80	7.70	7.85	
Grâu de Bácska	80	—	—	
Grâu ungurese de nord	80	—	—	
Grâu românesc	80	—	—	

Semințe vechi ori noue	Soiul	Cuali-tatea per Hect.	Prețul per 100 chilogramme	dela	până la
Săcara		70—72	6.65	6.80	
Orz	nutreț.	60—62	6.45	6.60	
Orz	de rachi	62—64	5.90	6.10	
Orz	de bere	64—66	5.60	5.80	
Ovės		55—60	5.—	5.30	
Cucuruz	bănățen.	75	—	—	
Cucuruz	alt soi	73	—	—	
Cucuruz	" "	—	—	—	
Hirișcă	" "	—	5.—	5.30	

Producte div.	Soiul	Cursul	dela	până
Sãm. de trifoiã	Luțernã ungur. transilvanã	—	—	—
" "	" bãnățenã	—	—	—
" "	" roșã	—	—	—
Ulei de rapițã	rafinat duplu	—	—	—
Ulei de in		—	—	—
Unșore de porc	dela Pesta	55.50	56.—	
" "	dela țerã	—	—	
Slaninã	svântatã	46.—	46.50	
Prune	din Bosnia	13.25	13.75	
" "	Slavon și Serbia	18.75	19.—	
Lictar	din Serbia în s.	—	—	
Nuci	slavon nou	—	—	
Gogoși.	sèrbesc	—	—	
" "	din Ungaria	—	—	
Miere	unguresc.	—	—	
" "	sèrbesc	—	—	
Cerà	brut	—	—	
Spirit	Drojdiute de s.	—	—	

Tèrgul de rímãtori din Steinbruch.

Starea rímãtorilor a fost la 19 Iunie n. de 44,123 capete, la 20 Iunie n. au intrat — capete și au eșit 310 capete, rămânend la 21 Iunie n. un număr de 43,813 capete.

Se notézã marfa ungurescã: veche grea dela 90—92 fil. marfã ungurescã tînãrã grea dela 95—97 fil. de mijloc dela 95—96 fil. ușorã dela 94—96 fil. — Sèrbescã: grea 96—98 fil., de mijloc 94—96 fil., de mijloc 93—94 fil., ușorã: 91—93 fil. kilogram.

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu*. Redactor responsabil: *Gregoriu Maior*.

Dr. Iulius Orendi avocat și-a transpus cancelaria advocațială în Brașov, Strada Porții Nr. 26.

(6) Bluse de mătase fl. 2.40 cr.

și mai scumpe! — 4 metri. — Trimise libere de porto și de vamă! *Mostre se trimit imediat*, asemenna și de „mătăsuri Henneberg“ negre, albe și colorate, **dela 45 cr. până la 14 fl. 65 cr. metru.**

G. HENNEBERG fabricant de mătăsuri (liferant al curții c. r.) **ZÜRICH.**

Cursul pieței Brașov.

Din 23 Iunie 1900.

Bancnota rom. Cump.	19.04	Vënd.	19.08
Argint român. Cump.	18.90	Vënd.	18.96
Napoleonilor. Cump.	19.20	Vënd.	19.30
Galbeni Cump.	11.30	Vënd.	11.40
Ruble Rusesco Cump.	127.—	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcesco Cump.	10.75	Vënd.	—
Scris. fonc. Albina 5%	100.—	Vënd.	101.—

Nr. 9263—1900.

PUBLICAȚIUNE.

Subscrisul magistrat orășenesc este imputernicit din partea reprezentanței orășenesci, a angaja pe timpul, cât D-l inginer asistent orășenesc Iosif Necolni, conduce zidirea casarmei orășenesci de infanteria, respective până la o eventuală reorganizare a oficiului orășenesc de zidire, o putere tehnică de lucru.

Reflectanții la acest post, sunt invitați, de a-și așterne cererile cel mult *până în 4 Iulie a. c. 12 ore*, la subscrisul magistrat orășenesc.

Cererile au să fie provădute cu următoarele documente: document despre pregătirea tehnică, despre moralitate, precum și ce pretențiuni lunare cere pretențele ca salariu.

Brașov, în 18 Iunie 1900.

993,2—2.

Magistratul orășenesc.

Nr. 46—1900.

Of. parochial.

Publicare de licitațiune.

Cu încuviințarea Venerabilului Consistoriu archidieceșan gr.-orient. Transilvan din 18 Martie 1900, nr. 2649 Ep. comuna bisericăscă gr.-or. Deeș (Deés) dă în întreprindere zidirea bisericii sale noue *pe calea licitațiunei publice minuende*, care se va ține **Duminecă în 8 Iulie a. c. st. n. la orele 10 a. m.** în școala gr. or. din Deeș (Deés Alsó-Kodor-uteza 14. szám.)

Prețul strigării este 14,428 corone 80 fil. (7,214 fl. 40 cr.), în care nu se cuprinde valoarea și cărăușia soclilor, a cărămizii, petrii și a nășipului, pe cari le dau parochienii în natură, precum nici valoarea celor trei cruci de pe biserică.

Ofertele să se însinue și dea subscrisului până la ora de licitațiune în scris, și oferentii și licitanții sunt îndatorați să depună înainte de licitațiune un vadiu de 5% dela suma de strigare, care pôte consta din bani gata, seu din libele de depunerii sunătoare pe numele lor și estradate de tãncile din patriă.

Planul, preliminarul de spese, observările și condițiunile de licitare se pot vedé la oficiul parochial gr. or. din Deeș (Deés), seu la epitropul Ioan Botha junior, până la începerea licitațiunei.

Din autorizarea comitetului parochial gr. orient.

Deeș (Deés), 4(17) Iunie, 1900.

Teodor Hermann, protopresb. președinte.
Alexandru Roman, notariu.

Anunț

Să publică Concurs pentru vãpsirea interiorului Bisericeii Sf. Nicolae din Scheiu.

Doritorii au să-și prezente *Ofertele lor făcute în scris până Duminecă în 17(30) Iunie a. c.* epitropului **Sterie Stinghe (piața Prundului Nr. 18)**, dela care își pot lua informații detaliate asupra condițiunilor. Comitetul își rezervă dreptul, să alégă dintre concurenții pe care va vrea.

Brașov, 19 (22) Iunie 1900.

995(2—3).

Comitetul parochial.

Se caută un Silvicultor,

posedând cunoștințe speciale, diploma unei școle de silvicultură a statului austro-ungar, precum și o practică îndelungată în profesiunea silviculturii dela stat seu comună.

A se adresa în **București, Calea Victoriei Nr. 167, la Exelența Sa G. Gr. Cantacuzeno.** 3—10,988.

Publicațiune de licitațiune.

Biserica română gr.-or. cu hramul Sft. Nicolae din Brașov-Scheiș și biserica cu hramul Sft. Adormiri din Brașov-Cetate, **vënd pe cale de licitație**, prin oferte verbale și în scris, următoarele parcele, locuri de clădire, cari constituie proprietatea lor și să află în Brașov-Blumena între strădele Nouă a isvorului (prin care merge Tramwaiul) și calea fabricii, și a nume:

1) Parcela cu nr. XII în estensiune de 889 m² cu fl. 1.50, ca preț de strigare.

2) Parcela cu nr. XIII în estensiune de 1180 m² cu fl. 2.— ca preț de strigare.

Licitația pentru vinderea celor două parcele se va ține *în 9 Iulie st. n. la 9 ore înainte de amăzi* în cancelaria Eforiei școlilor centrale române gr. or. din loc, unde și până atunci se pôte vedé planul și condițiunile de licitațiune.

Până în 8 Iulie st. n. se pot face și înainta Eforiei școlare oferte în scris provădute cu 10% din prețul oferit ca vadiu, și declarațiunea că cunósce și se supune condițiunilor de licitațiune.

La dorința cumpărătorului jumătate din prețul de cumpărare i-se pôte lăsa ca împrumut intabulat pe parcela cumpărată cu 6% interese anual.

Brașov, în 6(19) Iunie 1900.

Eforia școlilor centrale române

991,2—3

ort. răsăritene Brașov.

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisiei administratiunii. In cazul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scãdãmânt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

WILHELM SCHMIDT's Strada Aței nr. 3.

Schimbare de local.

Subscrisul am onóre a aduce la cunoștința On. mășterii, că eu începerea dela 1 Iulie n. a. c. **îmi voiú strãmuta** renumita mea

brutãriã de pâne și franselãriã

din localul de pâna acuma Strada măcelariilor nr. 7, (Curtea poliției), în brutãria mea proprie, arangiatã dupã sistemul cel mai nou, în **Strada Aței nr. 3** (colul vis-à-vis de Schwarzburg) și tot odatã pentru comoditatea mășterilor **voiú deschide o filialã** în casa lui Kleverkaus Strada Hirscher nr. 6 (din jos de succesorii lui Müller.)

În firma speranță, că onor. mășterii mă vor onora cu încrederea, ce mi-au arãtat până acuma și în localurile cele noue, asigur, că mă voiú sili, ca și mai departe să corespond cerințelor D lor, cu un serviciu fôrte culant și marfã bunã și finã.

Cr tótã stima

989,3—5.

WILHELM SCHMIDT's.

Wilhelm Schmidt's Filiala, Strada Hirscher Nr. 6.

Femeile din Viena au a frumșeța lor

în prima linie întrebuintãrei celei mai plăcute, renumitei și cu deplin efect

Original Pasta Pompadour

inventatã de fericit med. Dr. A. RIX.

Cine se folosesc de acest mijloc, *capëtã o colóre sănëtôsã a feței, teint frumos fãrã încreșiturã* până la bătrãnețe, depãrtează pistruie, pete de ficat, bubat, coși, roșețã și tôte necurãțeniile pielii, despre ce se garantează, seu se dã bani înderët.

S'a aplicat acẽsta pomadã, de persoane distinse, artiști etc., deja de 40 ani, ce se pôte dovedi cu atestate și epistole de recunoștinã. Cea mai bunã dovadã de bunãtate și efectul ei este, cã esistã de 40 ani și în intervalul acesta sute și mi de mijloce pentru frumșețe seu inventat și erãși au dispãrut. Prețul unui borcãnel pe 6 luni 1 fl. 50 cr. Sul de probã bucatã 50 cr.

Laptele Pompadour dã pielii o albã ca laptele, care remãne și dupã ce se spalã fața. Un flacon original 1 fl. 50 cr.

Pompadour sãpun 30 cr. Pompadour pudrã rosa crãme albã 1 fl. 25 cr.

A se adresa cu conșiență la **WILHELMINE RIX Dr. Wwe SÖHNE (Anton Rix & Bruder), WIEN Praterstrasse Nr. 14.** — În Budapesta la **IOSIF TÖRÖK Königsgasse Nr. 12, în Brașov la VICTOR ROTH Farmacia la ursã lângã teatru, la TEUTSCH & TARTLER.** — Pachetele sunt plombate. 9—9,889.

Afacere cu câștig

este fabricația de lichior. — Ori cine pôte fabrica

lichioruri și rachiuri fine,

întrebuintând **specialitãțile de esențe** ale mele, care au fost adese-ori preuiate, ca fôrte bune și nevãamãtore. Nu sunt de lipsã cunoștințe speciale, nici ostenelã seu pierdere de vreme.

Pentru a instala o astfel de fabricã, nu se recere un capital mare și nici localitãți mari.

Se pot capãta prospecte și informațiuni dela

Emanuel Albina

fabricã de specialitãți de esențe și

etabliment pentru aranjarea completã de fabrici de lichioruri.

Viena, II/2 Franzensbrückenstrasse 3.

997,1—5

Pentru SESONUL de Primãvarã și Varã

1900

925,27—40

STOFE veritabile de Brün.

Un coupon de metri 3.10 lungime pentru un costum complet roc, pantaloni și giletã	fl. 2.75, 3.70, 4.80 din stofã bunã	} Iana curatã	
	fl. 6.— și 6.90		mai bunã
	fl. 7.75		finã
	fl. 8.65		mai finã
	fl. 10.—		fôrte finã

Un coupon pentru costum de salon fl. 10.— cum și stoffe de pardiscuri, Loden pentru turisti, Kamgarn șia etc. etc. — Trimite cu prețurile fabricii renumita și cunoscutã ca solidã și reela fabricã de postavuri

SIEGEL-IMHOF in BRÜNN.

— Nostre gratis și franco. — Liferãție conform mostri se garantează. — Avantagiile clienteli private, a comanda direct la firma de sus, sunt mari.